

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

secramus, vt tuis sanctis precibus & meritis, quibus variarum soluis ægritudinum nexus, nos à peccatorum nostrorum vinculis absoluas, vt benignissimi Saluatoris gratia his expediri, in tremendo iudicij die, cælis & terris ardentibus, ipse nos à gehennæ flammis ereptos, tecum ad æternæ felicitatis gaudia deducat, cuius misericordiæ nullus est finis: Cui cum Patre & Spiritu sancto est regnum, virtus, honos & gloria per infinita secula seculorum, Amen.

MARTYRIVM SANCTI ALTERIVS ALEXAN- DRI, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

13. Maij.
Cap. 1.

VO tempore impius Maximianus imperabat, persecutio multa contra Christianæ religionis sectatores per omnes regiones commota erat. Centurio autem quidam, demonum amicissimus, Maximiani Imperatoris iussu erexit templum Ioui longè ab vrbe Roma stadio vno. Edixit igitur Maximianus Imperator, vt quicumque Christianam fidem sequebantur, dijs ipsis sacrificare cogentur: iussitque omnes præsto esse in templi dedicatione, ac præcones ipsos per totam urbem indicare, vt quicumque illic essent deorum studiosi, crastino die omnes in templi dedicatione cum Imperatore convenirent. Itaque omnes, audita præconum voce & tubæ ipsius clangore, parati erant vnà cum Imperatore in Iouis templo præsto esse. Multi ergo, rebus omnibus omisis, templum adierunt, & Ioui sacrificarunt. Quidam verò admodum diues, Tyberianus nomine, sub imperio suo habens milites, à Felice tribuno sibi commissos, omnes illos conuocauit, eisque hæc dixit: Audite, fratres. Scitis vos omnes, quemadmodum Imperator præcepit, vt hodierno die in templo Iouis cuncti vnà cum ipso præsto simus. Parate igitur vos, vt mecum vnà in templum veniatis. Hæc cum militibus suis diceret, nunciatum illis fuit, Imperatorem in templum venisse. Tunc celeriter cum Tribuno ipso milites omnes properabant, vt Imperatori assisterent.

Cap. 2.
Alexander
miles Christi-
anus.

Vnus verò ex illorum numero, nomine Alexander, cum à puero pietatem seruans, Deum ipsum timeret, Tribuno respondit: Si ad Deum illum, qui verè Deus cælestis est, nobis eundum esse dixisses, eumque adorandum, rectè quem locutus fuisses. Quos enim vos deos esse dicitis, demones illi sunt, non dii. Tum Tyberianus: Non omnibus, inquit, dijs, sed vni deo Ioui nobis nunc sacrificandum esse dixi, licet sint alij, quos & Imperator, & nos colimus. Ad hæc Alexander: Iouem ipsum deum nominasti: at ille talis est, qualis & ceteri, qui demones sunt valde fallaces, cum eos à quibus coluntur, circumuenire atque omnino perdere soliti sint: quemadmodum & vos ipsi asseritis, illum ipsum Iouem aliquando mulierem appetuisse, & cum illa iuxta mare inuenisset, ipsam deceptam corrupisse. Quis vestrum vnquam vidit, aut aliquando audiuit, Deum impuris facinoribus labefactari? Non solum igitur, vt dixi, demones, sed etiam fallaces illi sunt. At noster Deus corporeis oculis non cernitur, qui cæli & terræ effectus est: neque ijs indiget sacrificijs, quæ vos impuris demonibus offerre consueuistis: sed sacrificium postulat purum ac sine sanguine. Hæc cum Tyberianus audiisset: Omitte, inquit, insaniam istam, Alexander, & deos ipsos beneficiorum authores ne contempnas, ne fortè Imperator hæc audiat, & aduersus me indignetur, quod te talia dicentem feram.

Impiter im-
purus.

Cap. 3.

Hæc cum dixisset, festinabat vnà cum Imperatore in templo esse: erat enim tēpus, quo Imperator dijs sacrificia offerret. Memor verò eorum verborum, quæ à milite suo audiuerat, Maximianum adiit, & ita eum allocutus est: Milites omnes, Imperator, quos mihi maiestas tua commisit, tuo edicto inseruientes vidi: vnus verò è militibus non solum mihi repugnauit, sed deos etiam ipsos contumeliosis verbis affectit, affirmans deos illos, quos tu Imperator, & nos colimus, demones esse impurissimos: neque cogitat eos, qui edictis imperij tui aduersantur, mea manu interfici. Hæc cum Maximianus accepisset, militi, de quo hæc audiuerat, valde iratus fuit: &, Vbinam, inquit, ille est, de quo hæc dicitis? Agè duc illum ad me, vt sciam quid ille sentiat. Tum Maximiano Tyberianus: Ita edictum tuum, Imperator, & me ipsum miles ille pro nihilo fecit, vt huc venire neglexerit. Illic Maximianus iussit tres milites abire, & illum fer-

reis

reis catenis vincum ad se ducere. Beatus verò Alexander domi suæ in lecto requiescebat: erat autem hora quasi sexta. Tunc Angelus Domini in somnis illi apparuit, & ait: Esto fortis, Alexander, quoniam multa passurus es pro nomine Christi crucifixi: parata enim tibi sunt tormenta multa. En veniunt ad te Imperatoris milites: sed ne timeas, neque cor tuum expauescat: ego enim missus sum, ut tibi opem feram adversus omnia tormenta illa, quæ ab Imperatore afferenda sunt. Surge igitur, & Deum tuum ora: ego enim tecum ero, quoad cursum confeceris. Hæc cum beatus Alexander ab Angelo audiisset, surrexit, & Deo psalmum illum cecinit: *Qui habitat in adiutorio altissimi, in protectione Dei cæli commorabitur. Dicit Domino, Susceptor meus es tu, & refugium meum in die tribulationis meæ: Et quæ deinceps sequuntur.* Cumque psalmum totum absolvisset, domo sua egressus, militibus illis occurrit, quos olim sodales habuerat. *Qui cum Alexandrum vidissent, præ timore in terram ceciderunt: erat enim eius adpectus, tanquam fulgur.*

Tunc beatus Alexander dixit: Surgite, fratres: quidnam timidi estis? Cui milites responderunt: Vidimus Dei potentia te circumdatum, & præ timore in terram cecidimus. Ad hæc Alexander: Audite, inquit, fratres. Deus ille cælestis providit seruo suo. Facite igitur vos, quod iussi estis in eum, contra quem missi fuistis, & me vincum ducite. Tum milites responderunt: Nos decreueramus nihil tibi dicere: quomodo igitur tu hæc ipsa cognovisti? Non necesse habeo, inquit Alexander, vobis multa loqui, quoniam propero ad certamen mihi propositum, quod cælestis Imperator mihi præparavit. Ego enim ab vrbe Roma Byzantium usque, iturus sum. Hæc cum dixisset beatus Alexander, flexit genua, & has preces ad Deum misit: Domine Iesu Christe, Deus patrum nostrorum, laudabilis & benedictus es in secula. Nunc te precor, Domine, ne separet me à confortio iustorum tuorum, neque me ad te venientem repellas: quoniam nomen tuum sanctum & terribile mihi notum fecisti, quia tu es adiutor & susceptor meus. Mitto, quæso, Domine, Angelum tuum, qui mihi opem ferat, & coram Maximiano Imperatore orationem expeditam linguæ meæ suppeditet. Has preces cum Alexander complevisset, milites in ipsum manus coniecerunt, eumque vincum ad Maximianum Imperatorem duxerunt. Mater autem ipsius Poemenia eam rem ignorabat. Milites igitur festinabant quamprimùm ad Imperatoris tribunal Alexandrum ducere. Turbæ verò cum eum vidissent, magnoperè obstupuerunt: erat enim ætate valdè robustus, annum agens quasi decimum octauum, adpectu ita formoso, ut Angeli alicuius speciem præ se ferre videretur.

Cum verò & adspexissent illum valdè hilarem, furore magno perciti, dixerunt: An non iste, qui talis est, multò antè debebat apud Imperatorem deferri? Hæc cum beatus Alexander audiisset, exarscens, & vultum instar ignis accensum habens, ad sceleratos illos homines conuersus: Vos, inquit, de me Imperatori vestro nunciate. Maximianus igitur cum audiisset Alexandrum præsto esse, Tyberianum accersiri iussit. Qui cum venisset: En, inquit Imperator, adest ille, cuius causa milites misimus. Cumque hæc dixisset, iussit Alexandrum ante tribunal sisti. Tunc Maximianus: Verè ne, Alexander, maiestatem meam contempsisti, quia ira stultè atque insolenter Tribunal unà cum socijs tuis ad templum sequi noluisti, ut mecum simul magnum deum Iouem coleres? Ad hæc Alexander: Ego, inquit, Deum meum, qui in cælis est, colo, & eius filium Iesum Christum, & Spiritum sanctum: alium enim ipse neque noui, neque confiteri possum, cum nullus alius sit Deus, nisi quem ipse colo. Cum igitur præter cælestem hunc Deum alius non sit, ne me ampliùs de deo alio interroges. Quòd verò ad maiestatem tuam pertinet, ego neque minas, neque tormenta tua extimesco, quæcunque à te mihi afferenda sunt.

His auditis, iratus Maximianus, dixit: Et quid nam potest facere Deus iste, quem tu dicis? Respondit Alexander: Deus meus corporeis oculis non videtur, sed omnia potest facere: neque quicquam est, quod eius potentia subiectum non sit. At Maximianus: Est ne Deus, qui ab hominibus in cruce suffixus atque interfectus fuit? Obmutesce fatana, inquit Alexander: non enim dignus es, qui Christum crucifixum nomines. Stulte, quem crucifixum ac mortuum fuisse dixisti, an non eundem audiuisti à mortuis etiam resurrexisse, & multis, qui mortui fuerant, vitam restituisse? Ad hæc Maximianus: Miseret me iuuentutis tuæ, quòd ætate admodum iuuenili te esse video. Misereat te, inquit Alexander, conditionis tuæ, & resipiscens eripe te ipsum à laqueis diaboli. Tum Maximianus dixit: Accede miserrime, & Ioui deo sacrificia, ne morte

Angelus cõ-
firmat fan-
ctum virũ.

Psal. 90.

Cap. 4.

Ducitur
vincum Ale-
xander ad
Maximia-
num.

Cap. 5.

Alexandri
confessio.

Cap. 6.

Magna li-
bertate re-
prehendit
tyrannum.

Blanditiæ
diaboli.

morte pessima intereas. Te ipsum, inquit Alexander, miserrimum appella, qui dæmones impuros veneraris: ego enim neque minas tuas, neque tormenta, quæcunque ipse allaturus es, extimesco, cum verum Deum adiutorem habeam. Maximianus autem: Iam dixi, me tuæ misericordia commotum esse. Accede igitur & dijs sacrfica. Idque, si feceris, scito te vnum ex eorum numero futurum, qui in palatio meo regali primas tenent. Et quisnam, inquit Alexander, deus ille est, cui a me sacrificium offerri vis? Cui Maximianus: Magno Deo Ioui sacrificium offeres. Tunc beatus Alexander, elatis in cælum manibus, ita Deum precatus est: Domine Iesu Christe, ne derelinquas me humilem seruum tuum, sed opem feras mihi peccatori & indigno. Cumque preces compleuisset, oculos ad cælum erexit, & vidit cælos apertos, & filium Dei sedentem ad Patris dexteram: ac tunc Maximianum rursus interrogauit: Cuiusnam deo vis sacrificem? Ioui magno, inquit ille. Ad hæc Alexander: An ignoras, dæmonem & fallacem istum esse, quem tu deum appellas: quondam mulierem quandam concupiuit, & eius amore captus, tauri forma se induit, & præstigijs suis mulierem miseram decepit ac foedauit?

Cap. 7.

Hæc Maximianus cum audiuisset, ridens ait: Hoc nostrorum deorum potentiam demonstrat, quod hominibus tales se ostendunt, quales ipsi volunt. Propterea, inquit Alexander, laudas illorum turpia facinora, quia cum illis conuenis, neque Deum illum cognouisti, qui te honore & Imperio isto donauit. Tum Maximianus: Mihi quidem dij Imperium hoc largiti sunt. Cui Alexander: Tu quidem, inquit, veritatem odisti, ob idque Deum non agnoscis: & quamuis prudens videaris, te ipsum tamen perdidisti, dæmonibus fidem habens. Iterum dixit Maximianus: Multum profecto me miseret tuum, ob idque te sustineo, cum me contemnas, & ita mecum loquaris, quasi tuum similis ego sim. Propterea, inquit Alexander, te ipsum contemno, quod prudens cum appareas, stultus factus es, colens idola muta & sensu carentia. Cum enim immortalem Deum & semper viuentem impiè dereliqueris, patrem tuum satanam diabolum secutus es. Relinque igitur tenebras, & ad lucem te conuertere, ne pereas, & in sempiternum ignem tradaris. Tum iratus Maximianus, iussit ad se accersiri Tyberianum Tribunum. Cumque Alexandrum eiecisset, tradens eum Tyberiano: En, inquit, hominem hunc potestati tuæ trado, quin etiam præcipio, ut ab vrbe Roma Byzantium vsque diligenter inquiras de nostris dijs, & de Iesu, qui dicitur, quem colit Alexander: cuius sectatoribus, quoscunque inuenies, nolim parcas, neque isti Alexandro, sed & ipsum, & omnes Christianos affligas, utcunque tibi visum fuerit, ut omnes edicto meo aduersantes cognoscant manu mea se posse interfici. Tum beatus Alexander: Gratias ago tibi, Tyranne, quod me per multas regiones celebrem fieri iussisti. Per deos ipsos, inquit Maximianus, non effugies manus Tyberiani. Non enim ille tuum miserabitur, quemadmodum ego misertus fui. Cui Alexander: De hac etiam re Deo meo gratias agam, si forte dignus inueniar, qui vbique gentium pro Christi nomine labores & ærumnas patiar.

Cap. 8.

Hæc cum audiuisset Maximianus, iussit Alexandrum extra tribunal eijci: quem cum Tyberianus eiecisset, & potestati suæ traditum haberet, postero die sedens in tribunali, iussit ipsum illum duci. Cum autem duceretur, risit ac dixit: En ut rursus satanas se instruxit, & contra me armatus est. Postquam autem ille ingressus fuit, Tyberianus ita eum affatus est: Quid est, ô Alexander? An adhuc in illa temeritate tua persistis? Fac, quod dico: dijs sacrfica, & te ipsum à tormentis libera. Respondit Alexander: Vidi ego sempiternam gloriam mihi preparatam: qua re delectatus sum, & exultauit spiritus meus. Ad hæc Tyberianus: Si facies, quod iussit Imperator, & dijs sacrficabis, tunc magis lætari & exultare poteris. At si perges temerè agere, illud tibi prædico per deos omnes, per omnes vrbes ac regiones ossa tua à me dispergenda esse. Ego, inquit, Alexander, facio quod iubet Dominus meus cælestis, neque minas tuas timeo, neque tormenta tua formido. Hæc cum audisset Tyberianus, ira percitus, iussit Alexandrum suspendi, & eius carnes laniari. Cum verò laniaretur, vocem nullam emittebat: sed erigens oculos in cælum, Deo ipsi gratias agebat. Quod cum vidisset Tyberianus, iussit militibus Alexandrum è ligno depositum extra urbem educere, grauibisque carenis vinctum in Thraciam perducere.

Laniantur
eius carnes,
& gratias
agit Deo.

Cap. 9.

Angelus autem Domini eius matri apparuit in somnis, & ait: Surge Poemenia: quam celerrimè præpara pueros tuos & iumenta, nihil molestiæ in animo habens, ac filium tuum sequere: martyrium enim pro Christi confessione illi obeundum est.

Hoc

Hoc igitur, vt dixi, tibi molestum non sit, neque prius desistas, quàm ad locum ei propositum perueneris. Alexandri mater cum hæc audiisset ab Angelo, magnoperè lætata est: cumque surrexisset, sicut dixit illi Angelus, iter faciens sequebatur filium. Quæ in urbem ingressa, in quam perductus fuerat, illic eum inuenit, quo tempore à Tyberiano Præsidente interrogabatur. Cum igitur optima illa foemina eum vidisset, misera voce magna: Deus, inquit, ille altissimus pastor bonus, cui tu credidisti, adiutor tibi sit, fili mi. Postquam verò Tyberianus foeminae illius vocem audisset, quasiuit quænam esset vox illa: neque quisquam ex illa turba, quæ multa illic assistebat, potuit dicere, vndenam ea vox aduenerat. Tum Alexandro dixit Tyberianus: Agè, miser, dijs sacrificia. Sacrificio, inquit Alexander, sacrificium laudis caelesti Deo meo. Ad hæc Iudex: An non dixisti mihi, Alexander, vestrum illum Deum sacrificijs non egerit? Talibus, inquit ille, sacrificijs, qualia vos offertis, Deus meus non eget: sed sacrificium iustitiæ ac sanctitatis requirit, quoniam Deus noster sanctus est. Tunc iussit Tyberianus faces accensas eius maxillis admoueri, dicens: Videamus, an veniat Deus ipse, & liberet eum de manibus meis. Itaque ministri satanæ fecerunt, quod iussi fuerant, & faces accensas Alexandro admouerunt. Ille verò, elatis in cælum oculis, hæc dicebat: Gloria tibi sit, Domine Iesu Christe, qui Archangelum Michaëlem in Babylonem misisti, & tres illos pueros ab ignis fornace liberasti. Tu, Domine, libera me ab hora hac & præsentis angustia, & Tyrannum hunc subijce potestati tuæ, vt & ego cum Dauide illud dicam: Transiuimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium. At cum Tyberianus vidisset, ignem ipsum nullam vim habere contra Alexandrum, erubuit, & seruis suis præcepit, vt eum vinculis adstrictum ducerent: quibus & dixit: Interim præite vos: ego verò sequar. Mater autem Alexandri, cum filium à Iudicis conspectu abductum vidisset, rogauit milites, vt eam sinerent filium adire atque alloqui. Cum igitur illa propè accessisset, & Alexander matrem vidisset: Benè, inquit, mater domina mea, huc venisti: sequere me vsque ad eum locum, qui propositus mihi est, quemadmodum Christus Dominus hoc mihi reuelauit. Quidam verò è militum numero cum hæc viderent, dicebant: Tu quidem, Alexander, beatus es, quoniam magna est fides tua: magnus enim Deus est Christianorū. En vt multa tormenta passus pro nomine ipsius, nihil mali accepisti. Hæc dicentes iter faciebant, vt à Tyberiano iussi fuerant. Cum verò ad fontem venissent, & apud illum confedissent, cœperunt vnà cibum sumere: & beatum Alexandrū hortabantur, vt ipse quoque id faceret: erant enim dies quadraginta, quibus vir ille beatissimus neque panem, neque aquam gustauerat. Tunc Christi athleta, flexis in terram genibus, cœpit psalmum illum canere: Leuauit oculos meos in montes, vnde veniet auxilium mihi. Auxiliū meum à Domino, qui fecit cælum & terram. Domine Iesu Christe, serua me ouem tuam sine peccati labe, ne gaudeat inimicus meus super me: quoniam cognoui nomen tuum sanctum & terribile. Ne me confundas ante Tyrannum hunc, sed emitte Angelum tuum, & dexteram tuam, & esto adiutor & protector meus. Cumque preces compleuisset, illa ipsa hora adstitit Angelus Domini, ei que dixit: Ne timeas, Alexander, quoniam exaudiuit Dominus preces tuas, & me misit, vt tibi opem feram.

Cum verò ij, qui cum illo erant, Angeli cum eo loquentis vocem audirent, & neminem viderent, valdè timuerunt, & in terram prostrati sunt. Tum Alexander: Quidnam, inquit, fratres, vidistis, quod vos in terram prostrauerit? Illi autem responderunt: Audiuimus Dei vocem tecum loquentis, & timore percussi sumus, talem sonum non ferentes. Hæc cum illi dicerent, venit Tyberianus cum satellitibus suis. Erant autem cum illo & eius vrbis optimates. Quasiuit Tyberianus à ministris suis, quo nomine locus ille appellaretur. Responderunt illi, Iudicij locum appellari. Ducite, inquit Tyberianus, huc Alexandrum, qui Christianum se esse dicit, vt interrogem, quodnam sit eius consilium, si fortè, mutata sententia, dijs velit sacrificium offerre. Cum igitur Iudex ipse pro tribunali sederet, adstiterunt quatuor consiliarij. Tunc beatum Alexandrum interrogauit: Adhucne in temeritate illa tua praua & infania persistis, neque dijs sacrificas? Sed, vt video, corpus tuum robustum est, propterea non vis sacrificia dijs offerre. Me certè miseret tuū, ob idque ad deos ipsos omnium dominos te conuertere vellem. Tum Alexander respondit: Impie & excæcate filii satanæ, cum te ipsum diabolo tradideris, quomodo te miseret meū? Satanas enim pater tuus nemini misericordem se præbet: sed vult omnes secum vnà in gehennam ignis attrahere ac perdere. Itane, inquit Tyberianus, homo scelestissime, mecum loqueris,

Mater eius confirmat eum.

Facibus accensis inflamatur.

Dan. 3.

Psal. 65.

Psal. 124. Precatio eius.

Angelus eū corroborat.

Capit.

Sistitur rufus ad tribunal.

Verissima sententia.

ris,

ris, quasi ego sim tui similis? An propterea contumeliosis verbis me afficis, quod te benignitate & misericordia profecutus fuerim? Id quidem te hortari debet at, ut me honore potius, quam contumelia, prosequeris. Tum Alexander: Vere similis es patri tuo satanae, qui tanquam silex aliqua durissima, omni plane sensu careas. An ignoras locum hunc, iudicium appellari? Quae res manifeste significat, tibi Dei iudicium imminere. Veniet enim, qui iudicaturus est viuos & mortuos, & vnicuique operum mercedem redditurus. Tum cognoscere poteris, an haec, quae tibi dixi, vera sint. Nam Deus ipse te quoque iudicabit, quod sine misericordia seruum ipsius iudices. Ille enim videt, quam impie mecum agas, & quibus tormentis me crucies. Sed haec mihi gloriam, tibi vero perniciem maximam afferent.

Rom. 2.
Apoc. 22.

Cap. 11.
Per tribulos
trahitur.

Ceditur vir-
gis fraxine-
is.

Prædicit
Tribuno in-
teritū eius.

Cap. 12.

Angelus ter-
ret Tyberi-
anum.

Cap. 13.

His auditis, Tyberianus magnopere iratus est, iussitque tribulos in terram spargi, & Alexandrum super illos sterni ac distrahi. Has arumnas cum vir ille beatissimus pateret, ne vocem quidem emittebat. Tyberianus vero, cum animaduerneret Alexandrum eos cruciatus non sentire, magis iratus, fraxineis virgis eum caedi iussit. At ille cum à militibus caderetur: Istane, inquit, homo impurissime, tormenta tua sunt? Adde alia, si qua habes his acerbiora: ego enim diuina ope adiutus, nihil istorum tormentorum sentio, cum Dominus meus Iesus Christus praesto mihi sit, & opem ferat. Habes igitur corpus meum in potestate tua: fac illi quod libet: animae autem meae, neque tu, neque pater tuus satanas unquam dominabitur, sed Dominus meus Iesus Christus. Ad haec Tyberianus: Iamiam te in ignem conijciam, ut videam, an veniat Christus iste tuus, quem dicis, & te è manibus meis eripiat. Illud enim velim scias, carnes tuas & ossa per singulas regiones, per quas ego transiturus sum, dissipatum iri: & ne mulieres ipsae aliquid è carnibus tuis & ossibus inueniant, quod postea vnguentis odoratissimis perfundat, & ut sanctas aliquas reliquias venerentur, iubebo cineres tuos in fluuium proijci: sicque ne vestigium quidem aliquod memoriae tuae supererit. Tunc Alexander: Perdet, inquit, te Christus ipse, & carnes & ossa tua sub caelo ita disperget, ut monumentum tuum quamprimum dispareat: futurum enim est, ut, Domino meo Iesu Christo ita prouidente, non redeas, neque Imperatoris tui scelesti adpectum videas: & debeat Deus memoriam tuam de terra, quoniam eum non cognouisti, neque miser illum honorasti, qui honorem & potestatem istam tibi largitus est. Nam si ipsum cognouisses, in caelo viuere potuisses. At nunc viuentem Deum reliquisti, & patrem tuum satanam diligis, cum quo in gehennam ignis detrusus peribis. Ego autem semper Domino meo & Saluatori Iesu Christo benedicam, qui me ex manibus tuis iniquis eripiet, quoniam ipsius est gloria & imperium in secula.

Haec cum Tyberianus accepisset, furore magno percitus, vultum mutauit, & iussit ministros suos eo in loco manere, & coenam parare. Cubuit autem illicipse cum toto satellitio suo: Alexandrum vero milites ipsi sub arbore quadam collocatum seruabant. Cum autem Tyberianus cubaret, adstitit illi angelus Domini valde terribilis, qui gladium tenens: Tyberiane, inquit, aduersum te ego veni, quoniam cum Alexandro Dei seruo tam inique te geris, ut videas ac scias, quam facile hoc gladio te interficere possim. Surge igitur, & per Illyricam regionem Byzantium quam celerrime propera: tempus enim Alexandri Deo seruientis iam propè est. Cum Tyberianus rem ita terribilem vidisset, ita tremore correptus fuit, ut eius carnes ferè liquefierent. Cum igitur tremens surrexisset, cohortibus suis & principibus viris conuocatis, visum illud narrauit. Tum illi dixerunt: Volebamus quidem nos te admonere, ne malè atque iniuste Dei seruum cruciaries, sed timebamus: audiuius enim & nos, magnum esse Christianorum Deum, & eos, qui eius seruos cruciant, igne consumendos esse. His auditis, Tyberianus valde timuit, & illa ipsa noctis hora omnes iter facere, & beatum Alexandrum praere iussit. Cum verò multas vrbes praetergressus fuisset, in nullam introiuit, ut seruaret, quod ab Angelo per visum audierat, à quo admonitus fuerat, ut per Illyricam regionem quamprimum Byzantium properaret. Per multos igitur dies non ausus est à beato Alexandro aliquid quaerere: cuius corpus nulla ex parte debilitatum fuerat, sed integrum & robustum erat.

Prateriens igitur per Illyricam regionem, venit in urbem Sardiniam, in qua neque ipse, neque Iudex ingressus est. Cum verò eius ciuitatis optimates eum aduentare audiissent, obuiam illi cum multo comitatu processerunt. Christiani etiam homines, qui illic erant, cum audiissent Tyberianum venire, martyrem quandam secum habentem, egressi ex vrbe, Alexandrum seorsum in via stantem inuenerunt. Quem cum vidissent,

vidissent, ad eius pedes se abijcientes, dixerunt: Precare Deum pro nobis, serue Dei altissimi. At ille: Vos etiam, inquit, fratres, pro me Deum precemini, ut cursum meum in Christo perficiam, & coronam, quam promisit mihi Dominus, ab eo recipiam. Postea vero, quam urbem transierunt, quæ Clisura nominatur, & ad castrum quoddam, Bonamasius nomine, aduegerunt, quod est supra Philippi urbem ferè milliariis quadraginta, illic constiterunt. Tunc Tyberianus Alexandri memor fuit, & illum ad tribunal duci iussit: quem sic interrogauit: Num, Alexander, adhuc permanes in temeritate tua, neque vis ab ea desistere, & ad magnos deos ac misericordes accedere, Iouem, inquam, & Aesculapium, qui omnem terrarum orbem gubernant? Tum beatus Alexander: Excæcate, inquit, & stulte fili satanæ, adhucne vis à me aliud audire, quàm quòd dæmonibus non sacrifico? Ego enim initio dixi, me Christianum esse, & Dei cælestis cultum seruare, neque impuros dæmones vobis similes à me coli. Ad hæc Tyberianus: Auertat Deus, ut ego id faciam, non enim præcipio, ut dæmones, sed Iouem & Aesculapium, summos illos deos, colas. Obmutescere, satana, inquit Alexander: nihil enim sapias. Tum Tyberianus dixit: Si dijs sacrificium vis offerre, quamprimum dicas: sin minus, cur me & deos ipsos, scelestes, conuiciaris? Vide, Alexander, quid agas, & te misereatur tuus: rursus enim per deos omnem futurum tibi prædico, ut per omnes terras de te sermo diuulgetur. Hoc, inquit Alexander, valde cupio, & precibus à Christo meo exposco, ut omnes, qui terrarum orbem incolunt, ad Deum & Christum Dominum per me humilem & abiectum eius seruum gloriam referant. Tunc ait Tyberianus: Auferte hinc hominem istum, & à conspectu meo remouete: non enim eius contumelias ferre possum. Abducite ipsum in urbem Philippi, & conijcite in carcerem: ego enim vos sequar. Itaque cum beatum Alexandrum Tyberianus præmisisset, ipse quoque in Philippi urbem profectus est.

Rursus martyr ad tribunal ducitur.

Tyrannus dum vult martyris gloriam obsecrare, eam maximè illustret.

Cum verò eius urbis incolæ audiissent, Tyberianum cum suis cohortibus aduentare, optimates multo cum comitatu obuiam illi prodièrunt: qui in urbem illam ingressus est, Ioui & Aesculapio sacrificium oblaturus. Audièrunt & Christiani, qui erant in urbe illa, quemadmodum Tyberianus martyrem quendam in carcerem misisset. Itaque omnes in eum carcerem conuenerunt, & custodem illius precati sunt, ut sineret illos ad Christi martyrem introire, & eum videre. Id permisit custos, quippe qui & ipse Deum timebat. Cum igitur omnes ingressi, beatum Martyrem in ligno sedentem, & vinculis adstrictum viderent, ad eius pedes se deiecerunt, eumque, & ipsius vincula exosculabantur, ac dicebant: Verè faustus & felix nobis fuit aduentus tuus, serue Dei: urbem enim & patriam nostram hoc ipso felicitate futuram scimus. Patientiam igitur serua, ut cursum tuum conficias. Nos autem Christiani multo metu ac tremore hanc terram incolimus. Nam huius loci Præses singulis diebus nos Christianos inquit, ut puniat: sed ille quidem nobis minatur: at potestatem tamen nullam habet, qua nos detinere possit, quo minus Christiani simus: multi enim, diuina ope adiuuante, in hac urbe sumus, qui Christi fidem tenemus, ex quorum numero sunt & urbis huius optimates. Iidem speramus Christi potètia Gracos ipsos, malè de fide Christiana sentientes, ita superatum iri, ut omnes fiant Christiani. Esto igitur patiens Christi martyr, & quicumque ab impio Iudice cruciatus afferentur, eos forti animo perferas.

Cap. 14.

Christiani sancti martyris vincula osculatur.

Interea Tyberianus recordatus fuit, suo iussu Alexandrum fuisse missum in carcerem. Itaque ciuitatis illius optimatibus dixit: Scire debetis vos, Christianum hominem ab Imperatore ex urbe Roma fuisse mihi traditum, quem per totam viam admonerem atque hortarer, ut ad deorum religionem se conuerteret. Verum nihil adhuc in eo profeci: dura enim quædam respondens, & me & deos ipsos contemnit: eumque multis cruciatibus eum subiecerim, nihil illis læsus est. Si placet igitur, vobis presentibus, huc illum accersiri iubebo: fortasse multos reueritus, ad deos ipsos beneficiorum auctores se conuertet. Alexandrum igitur eductum è carcere, illuc accersiri, & ante tribunal fisti iussit. Cum igitur eò ductus esset, Tyberianus cum ciuitatis Præsidi Alexandrum sic interrogauit: Agè Alexander, an adhuc persuasum non habes, ut à priore sententia discedas? Cumque Christiani homines, qui in hac urbe sunt, omnes dijs sacrificent, tunc solus nobis repugnas, & deos contemnis? Agè saltem nunc mecum vnà & cum Præsidi templum ingredi, & dijs sacrificare. Tum beatus Alexander: Excæcate mentis homo, fili satanæ tecum vnà sedentis, quid à me vis amplius audire? Sapissimè tibi dixi, me Christianum esse, & dæmonibus impuris non sacrificare. Nunc igitur his omnibus audientibus profiteor, me cælestis Dei cultorem esse, neque Domini mei Iesu Christi

Cap. 15.

Rursus fistiur coram Tyberiano.

Fortiter respondet tyranno.

nomen à me negari. Scito nihil præterea te à me auditurū. Hæc cum Tyberianus vnâ cum Præside audiuiſſet, iuſſit Alexandrū illinc amoueri, dicens: Abducite iſtū, milites, & vinctum per plateam ducite: ego enim vos ſequar. Cùm verò milites vnâ cum illo ad fluuium quendam veniſſent, cui nomen eſt Sermius, beatus Alexander manus & faciem lauit, & ad orientem ſolem conuerſus, his verbis Deum precatus eſt: Domine Ieſu Chriſte, laudo glorioſum & ſanctiſſimum nomen tuum, quod mihi dediſti, vt & in vrbe Philippi nominis tui confeſſionem ſeruarem.

Cap. 16.

His dictis, milites eum abduxerunt: cumque ad locum quendam veniſſent, vbi emporium erat, quod Caſtrameratio dicebatur, eos Tyberianus conſecutus eſt: qui cum Alexandrum vocaſſet, ei ita dixit: Scis, Alexander, crebro te fuiſſe à me ipſo admonitum, neque tamen diſs ſacrificium offerre voluiſſe? Rurſus, inquit Alexander, fili fatanæ, vis à me audire, quod non ſacrifico? Sæpius dixi me Chriſtianum eſſe. Tum Tyberianus ira percitus, iuſſit Alexandrum, ad quatuor palos alligatum & extenſum, à quatuor militibus ducentis verberibus pulſari. Hos cruciatus cum ſanctiſſimus ille Martyr fortiter ſuſtineret, vocem nullam emittebat, ſed oculos in cælum ad ſuū Dominum Ieſum Chriſtum erectos tenebat. Tum vox hæc audita eſt, è cælo demiſſa: Eſto bono animo, Alexander, neque tormenta iſta timeas: breuia enim ſunt, egoque tecū ſum. Hac voce audita, Tyberianus valde timuit, iuſſitque carniſices ab Alexandro abſtinere, Abduxerunt igitur illum milites. Poſtea verò ad caſtrum quoddam, cui nomen eſt Carafura, quod quadraginta miliaribus ab vrbe Philippi, & decem & octo diſtabat à Berœa, Alexander & Tyberianus peruenerunt. Cumque Tyberianus illuc ingreſſus eſſet, in caſtro illo diuerſatus eſt hora ſerè ſexta. Milites verò ſanctum martyrẽ Alexandrum ſecum habentes, vnâ cum ipſo prope caſtrum aliud ad locū arboribus conſitum diuerterunt.

Diriſſimè
verberatur.Cælitus cō
fortatur.

Cap. 17.

Tum martyr Alexander dixit militibus: Eamus, fratres, ad arbores illas. Cùm enim eum locū vidieſſet, valde oblectatus eſt. Itaque cum eò veniſſent: Verè, inquit, fratres, ego ſitio. Illi verò: Et vndenam hęc aquam habebimus? Expectate paulisper, fratres, inquit Alexander: poteſt enim Deus meus etiam hoc in loco nobis aquā ſuppeditare. Cumque hæc dixiſſet, flexis genibus, ita Deum orauit: Domine Ieſu Chriſte, qui lapidem in ſolitudine olim diſcidiſti, & aquam ex illo eduxiſti, ne populus tuus Iſraël ſiti deficeret: nunc tu miſericors respice ſeruū tuum, & hoc in loco aquam præbe, vt ego ſeruus tuus bibam, & nomini tuo gloriā reddam. His dictis, ſtatim tellus, quæ infra arbores illas erat, aperta eſt, & gelidiſſima ac puriſſima quædam aqua erupit: vnde & Alexander, & milites, qui cum illo erant, biberunt. Id cum vidieſſent milites, quod tam mirabiliter ſanctus martyr fecerat, mirati ſunt, & inter ſe dicebant: Verè magnus eſt Deus Chriſtianorum, quoniam ſic ſeruos ſuos exaudit. Tunc Tyberianus ſedens pro tribunali, iuſſit beatum Alexandrum illuc duci: quem interrogans: Agè, inquit, dic Alexander: Faciſne quod iubet Imperator, an non? Reſpondit ille: Ego cæleſtis Imperatoris mei ediſto parere volo, neque te aliquid eſſe puto, neque Imperatorem tuum, mortalem & caducum hominem. Hoc reſponſum cum Præſes ab eo accepiſſet, non ampliùs illic eum interrogare voluit: ſed conuocatis militibus, Celeriter, inquit, iſtum comprehendite, & in vrbem Berœam abducite. Ceperunt igitur illum milites, & ad fluuium quendam venerunt, cui nomen erat Arzon. Cùm autem eſſent feſſi de via, ſeipſos apud flumen illud refrigerabant. Illic quoque beatus Alexander manus & faciem lauit. Cumque arbores quaſdam celſiores vidieſſet: Venite, inquit, fratres, & parumper ſub arboribus illis quieſcamus. Cùm igitur illic milites, cum Alexandro ſederent, venit Tyberianus: qui cum eos ita ſedētes vidieſſet, Cur, inquit, ſceleſtiſſimi ſerui, hominem iſtum ſedere permittitis?

Exod. 17.

Precibus à
Deo aquam
impetrat.

Cap. 18.

Sāctus mar-
tyr venit
Berœam.

Poſtea verò, quàm in Berœam vrbem Tyberianus ingreſſus eſt, eius ciuitatis optimates illum acceperunt. Quauis enim plerique ipſorū Chriſti fidem ſeruarent, Imperatoris tamen metu eam rem diſſimulabant. Qui autem Chriſtianam fidem profitebantur, audientes Chriſti martyrẽ Alexandrū illuc venire, magno gaudio affecti, illum acceperunt, quem ita ſalutarunt: Felix & fauſtus eſt aduentus tuus in vrbem & patriam noſtram, ſerue Dei Alexander: tuo enim aduentu omnes res noſtræ feliciores factæ ſunt. Eſto igitur fortis pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, neque quicquā dubites. Cùm adhuc illi verba facerent, iuſſit Tyberianus Alexandrum ante tribunal ſiſti. Quem cum prope ſe haberet: Agè, inquit, Alexander, mihi obrèpera, tanquam patri tuo, & mecum veniens diſs ſacrificium offeras: id enim ſi faciēs, audientibus his omni-

omnibus, tibi pollicor, te statim absolendum esse: ac, si ex illa ipsa hora mecum esse volueris, eris ut vnus ex ijs, qui principem locum in exercitu ipso tenent: at si mecum esse tibi non placuerit, liceat ire quocunque libet. Hæc cum beatus Alexander audiuis-
En vt sancti
aspiciatur
vita huius
blandimera
 set, ridens dixit: O acerbam & tristem consolationem, qua in me usus es. Verba ista tua acerbatis plena sunt, ista enim admonitio maiorem cruciatum animæ meæ affert. Sed auertat hoc Deus, ut ego consilium tuum sequar. Sapissimè tibi dixi me Christianum esse, & impuris dæmonibus non sacrificare. Illud igitur scito, me nihil aliud, nisi quod audiuisi, posthac dicturum. Tunc Tyberianus egressus ab vrbe, præcepit militibus, ut Alexandrum vincitum per viam publicam ducerent, & ipsum Tribunum Martyr sequeretur.

Cum igitur Tyberianus ad fluminis, quod supra diximus, vadum alterum venisset, qui locus quadraginta fere milliariis distabat à Berœa vrbe, ubi & hospitia multa erant, illic Martyrem expectabat. Postea verò, quàm Alexander martyr eò venit, ubi erat Tyberianus, eum rogauit, ut tempus sibi concederet, quò Deum orare posset. Cumque illic vidisset magnam arborem nucem, ad illam accessit, sub qua flexis genibus sic Deum orauit: Domine Iesu Christe, mitte Angelum tuum, & accipe animam meam, quoniam nihil amplius ferre possum. Cum verò Tyberianus Alexandrum precantem vidisset: Rursus, inquit, magicas preces iste aggreditur. Miror ego valdè, vndenam iste has prudentes orationes didicit: scio enim manibus meis illum educatum, & militem creatum fuisse: neque vnquam noui, quòd ille hæc sciret. Hoc igitur est, quod valdè miror, vndenam hæc didicerit. Illum igitur ad se vocauit, & his verbis affatus est: Agè iam, Alexander, dijs sacrifica. Ad hæc ille: Verè mens tua tenebris perfusa est, qui cogis me denuò tibi dicere, quod sapissimè dicentem me audiuisi. Hæc ubi audiuit Tyberianus, iussit oleum calidissimū fieri, & supra illius terga effundi. Angelus autem Domini venit, & vas, in quo oleum erat, confregit, & oleum ipsum in ministros Tyberiani effudit. Id verò cum ille vidisset, furore accensus, ac ministros increpans: Iræne, inquit, nihil potuistis isti facere? neque quicquam Alexander passus est? Tunc vetricibus eum cædi iubens, aiebat: Sacrifica dijs, Alexander. Ad hæc ille: Obmutescite, satana, qui veritatis es inimicus, & patris tui diaboli amicus. Hæc Præses audiens, iratus illi est, & dentibus frendens, iussit, facie in terram versa, prosterni sub nuce illa, & à quatuor carnificibus verberari. Cum ille autem verberaretur, vocem nullam emittebat. Tunc videns Tyberianus, quòd nihil proficeret, iussit milites desinere. Alexander verò cum surrexisset, has preces ad Deum fudit: Domine Deus, benedicas, quæso, arbori huic, quoniam sub eius ramis nomen sanctum tuum confessus sui. Hæc ubi Alexander dixisset, Christianorum hominum multitudo, quæ vsque ad arborem, quam diximus, comitata cum fuerat, salutato illo, in regiones suas reuersi sunt.

Milites autem, cum sanctum martyrem apprehendissent, abiērunt per viam illam, per quam à Præside iussi fuerunt: Præses verò sequebatur, cateruam secum habens: cumque milites illos vnà cum beato martyre consecutus esset, simul in locū quendam venerunt, Bortiam nomine. Quæsiuit autem Præses ab eius loci hominibus, quam via compendiosius ad Europolitarum prouinciam peruenire possent. Illi responderunt, compendiosius iter futurū, si transeuntes per montes, in campum quendam descenderent, in eum locum, qui dicebatur Burtodexion. Cum enim Tyberianus multos Christianos in vrbe Adrianopoli esse audiuisset, deflexit de via publica, ne in vrbe illam ingrederetur. Cum igitur eam vrbe à dextera, & castrum à sinistra reliquisset, transiit per montes, illos, sicut ab eius loci hominibus didicerat, & venit in Burtodexion. Cum verò beatus martyr Alexander illuc venisset, matrē suam inuenit. Quæ, viso filio, ad eius pedes se deiecit, & flere cœpit. Postea verò surrexit, & filium osculata est. Tum beatus Alexander illi dixit: Noli, mater mea, flere: spero enim futurum, ut Domini mei Iesu Christi ope adiutus, crastino die cursum meum perficiam. Mansit autē Tyberianus apud castrum illud, & octaua noctis hora illinc discessit, & milites suos sequi iussit, Alexandrum vincitum ducentes.

Orto autem sole, venit ad fluium quendam, apud quem erat hospitium. Fluium autem illum eius loci homines Zioncellum vocari dixerunt. Illic beatū Alexandrum Tyberianus ad se accersuit, eique dixit: Agè, Alexander, audi me, deosque ipsos confitere. Tum Alexander: Vanissime, inquit, homo, & patri tuo satanæ addicte, rursus me interrogas, & deos vocas, qui nō sunt? Ad hæc Tyberianus: Multos cruciatus tibi adhibui, neque quicquam adhuc profeci, & ab vrbe & patria mea peregrinatus sum, ne-
 que ad-

que adhuc assequi potui, vt te ad deos cōuerterem. Nunc igitur scito, hodierno die re-
rum tuarum finem futurum. Idque cū dixisset, ad eum locum properabat, in quo
Christi martyr certamen suum confecturus erat. Celeriter igitur ad locum peruenit,
qui Drizipera vocabatur. Sedit verò in sublimi quodam loco vltra fluuium Erginam,
ad orientem solem conuersus. Cumque Alexandrum accersiuisset: *Es,* inquit, *finis*
tuus hodierno die præsò est. Tibeo corpus tuum in fluuium proijci, vt ferà illa, quæ
sunt in aquis, carnes tuas consumant. Gratias, inquit Alexander, tibi agam, Tyranne, si
verè facies quod dixisti, vt eripiat me Dominus de manibus tuis iniquis. His auditis,
sententiã aduersus illum Tyberianus pronunciauit. Cumque quatuor militibus cum
securi ferendum tradidisset, illos dimisit, & illinc abiit.

Gratias agit
martyr, si
morti addi-
catur.

Cap. 21.

Milites igitur illum apprehenderunt, & ad dexteram partem eius viã ad Boream
vergentē festinabant, vt facerent quod iussi fuerant. Beatus verò Alexander cū huc
atque illic circumspexisset, & turbas, quæ ad eius spectaculū conuenerant, vidisset, pe-
tijt à carnifice, vt Dei orandi facultatem ei præberet: idque cū carnifex concessisset,
aquam petijt. Tunc vnus ex ijs, qui ad spectaculū venerat, vase quodam aquam è flu-
uio Ergina celeriter ad beatum Alexandrum attulit. Ille verò manus & faciem lauit,

Totum cor-
pus Cruce
ter signat.

Esa. 6.

ac totum corpus Cruce ter signauit, & ad Orientem conuersus: Gloria, inquit, tibi sit,
Deus patrum nostrorū, Abraham, Isaac & Iacob, quem omnia contremiscunt & ado-
rant, cæli & terræ opificem, & totius cælestis potentie effectorem. Te quoque vniuer-
sarum rerum Deum corporeis oculis non spectabilem, incorruptum & inuiolatū. Se-
raphini magno cum timore adorant, qui non audentes erectis oculis te intueri, cla-
mant: Sanctus, Sanctus, Sanctus: plena est omnis terra gloria tua. Solipse per atherē
quadrigam suã ducens, tibi benedicit. Terra & homines, qui in terris sunt, iumenta &
omnis spiritus tibi gloriam canunt, qui solus es in omnia secula Pater, Filius, & Spiritus
sanctus. Recordare, Domine, illorum, qui te meruentes, tibi grati sunt, & sanctum no-
men tuum decantant. Ne despicias me, Domine benignissime, seruum tuum peccato-
rem & indignum. His dictis, se ad eam turbam, quæ illuc venerat, conuertit ac dixit:
Admoneo vos fratres & patres, Dei que mei nomine vos hortor, vt labores meos re-
cordemini, quos pati non recusauit. neque enim piger fui pro nomine Domini nostri
Iesu Christi, vt propitius fiat peccatis meis, & genti nostræ, quoniam misericors
est & clementissimus ipse Dominus Iesus Christus. Scitis enim, fratres, quantum iter
fecerim cum impio & iniquo Tyberiano, qui per totã viam nunquã mihi parcens,
multos cruciatus in me intulit. Sed hæc omnia sustinui propter nomen Domini nostri
Iesu Christi, vt cursum meum perficerem, & Tyrannum contra me bellum gerentem,
& diabolium concertantem superarem: ipse enim fuit adiutor Tyberiani.

Cap. 23.

Orat Deum
iam iamque
gladio feri-
endus.

Cumque hæc turbis dixisset, ad carnificem conuersus: Mane, inquit, frater, parum-
per, vt adhuc Deum orem: ac, flexis genibus, ita Deū precatus est: Domine Iesu Chri-
ste, exaudi seruum tuum, qui nominis tui causa laborauit, & da gratiam corpori meo,
vt quo loco illud repositum fuerit, illic signa, prodigia & curationes ad tui nominis
gloriam edantur. Statim autem vox hæc è cælis demissa est: Quæcunque petijsti, di-
lecte & perfecte martyr Alexander, omnia faciam, neque quicquam denegabo. Iam
verò veni, & cum patribus tuis requiesce: paratum enim est tibi Regnum cælorum,
teque Michaël Archangelus excipiet, coronam recepturum, quam concupiisti. Hac
voce audita, beatus Martyr surrexit è terra, & milites hortatus: Citò, inquit, fratres,
facite quod iussi estis. Cælestinus autem quidam (sic enim appellabatur vnus ex ijs, qui
illic stabant) ei dixit: Ego sum, Martyr Christi, cui negocium hoc impositum est: sed
precare Deum pro me, ne mihi peccato ea res sit. Tunc beatus Alexander: Agè, in-
quit, fili, fac quod iussus es: peccatum enim non est facere, quod iussus fueris. Hoc
cū ille dixisset, gladium eduxit Cælestinus, & linteo sumpto, oculos beati Alexandri
contexit. Cū verò illum percutere voluisset, Angelum assistentem vidit, neque ampli-
us ausus est manus in ipsum inferre. Tum beatus Alexander: Agè, frater, fac quod
iussus es. At carnifex: Timeo, inquit, serue Dei: Video enim viros quosdam terribiles
circa te stantes. Tum beatus Alexander Deum ita precatus est: Domine Iesu Chri-
ste, vt hac hora martyrium complere possim. His precibus ad Deum missis, Angeli pa-
rumper ab ipso recesserunt. Itaque carnifex Alexandri caput gladio abscidit: eiusque
beati viri animam Angeli ad cælum sustulerunt. Deum ipsum magna voce laudantes,
turbis omnibus, quæ illic erant, audientibus. Itaque beatus Alexander martyrium
compleuit in Patris, Filij, & Spiritus sancti nomine.

Carnifex nõ
audet eum
cædere.

Gladio per-
cussus mi-
grat ad Do-
minum.

Eius

Eius autem mater cum properans ad eum locum venisset, qui Zorolus dicebatur, quarens à militibus Tyberianis: Vbinam, inquit, est filius meus? Tum illi vnus è militibus respondit: Sententia hodie filio tuo decreta est in loco quodam, qui appellatur Drizipera: distat autè hinc locus ille (vt opinor) ferè decem & octo miliaribus. Cum igitur mater sem ita se habere didicisset, publicam viam ingressa, venit in eum locum, qui Drizipera nomen habatur. Dum verò iter faceret ac lamentaretur, & tanquam vos aliqua proprium vitulum quarens, ingemisceret, occurrit militibus. Illi enim cum sancti Martyris caput absceidissent, eius corpus in fluuium proiecerant. Diuina verò prouidentia factum est, vt quatuor canes in fluuium illum venirent, & sancti Martyris corpus inuentum, è fluuio extraherent, suisque linguis illud lambentes, ac propè sedentes custodirent. Vt autem beati Alexandri mater duobus miliaribus prope locum illum venisset, in quo Martyris corpus situm erat, duo illi canes accurrentes, ipsi obuiam venerunt, & vterque, vnus à dextera parte, alter à sinistra, mulierem ipsam ad eius filium rectè deduxerunt. Illa verò sancti Martyris corpus accepit, & vnguentis multis ac preciosis linteis inuolutū, deposuit in monumento quodam insigni vltra fluuium Erginam, occidentem solem versùs, quemadmodum Spiritui sancto visum fuit. Postea verò, quàm Spiritum sanctum adiutorem habès, omnia, quæ cupiebat, expleuit, Domini nostri Iesu Christi præstante gratia, Angeli multi vnà cum ea palmos canebant.

Magna verò quedam miracula beatus martyr Alexander edens, adiuvat eos, qui vexantur, & his, qui diuturnis morbis affliguntur, curationem affert, Christi ope auxiliante, cuius ipse particeps factus est. Martyrium autem compleuit sanctus Alexander xiiij. die Mensis Maij, sub Tyberiano illo homine valdè impio, imperante Maximiano, iniquo & impio tyranno, in nobis autem regnante Domino nostro Iesu Christo Salvatore: Cui gloria & imperium in secula seculorum, Amen.

Apparuit autem sanctus Alexander, completis rebus omnibus, matri suæ, ei que dixit: Benè, mater, laborasti, & per totam viam defatigata es, vt proprium filium sequereris. Det tibi Dominus meus Iesus Christus in Regno suo, vt mecum vnà mercedem habeas. Ne igitur mœore afficiaris: sed pueros tuos tecum habens, cum pace redeas in locum tuum: spero enim à Domino meo Iesu Christo me impetraturum esse, vt citò te quoque assumat in eum locū, in quo ego sum. Hæc cum beata illa Poemenia audiisset, & Dei gloriam celebras ipsi gratias egisset, vnà cum pueris suis lata reuerfa est, per suasum illud habens, quòd beatum Alexandrum Domino nostro Iesu Christo magnum donum obtulisset. Magna igitur gratia eo in loco inest, vbi reposita sunt sancti & gloriosi Martyris preciosæ reliquiæ, in gloriam & laudem Christi Dei nostri: quoniam ipsi gloria est in secula seculorum, Amen.

DE S. SERVATIO TVNGRORVM EPISCOPO, EX GREGORII TVRONENSIS HISTORIA

Francorum: Lib. 2. cap. 4. 5. & 6.

VLTAE hæreses eo tempore Dei Ecclesias impugnabāt, de quibus plerunque vltio diuina data est. Nam & Athanaricus Gotthorum rex magnam excitauit persecutionem: qui multos Christianorum diuersis pœnis affectos, gladio detruncabat. Vnde factum est, vt exigente iudicio Dei, propter effusum iustorum sanguinem, regno depelleretur, & esset exul à patria, qui Dei Ecclesias impugnabat. Sed ad superiora redeamus.

Igitur rumor erat, Hunnos in Gallias velle prorumpere. Erat tunc temporis in Tungris oppido Seruatius, eximia sanctitatis Episcopus, qui vigilijs ac ieiunijs vacans, crebro lachrymarum imbre perfusus, Dei misericordiam deprecabatur, ne vnquam gentem hanc incredulam, seque semper indignam, in Gallias venire permitteret. Sed sentiens per spiritum sanctum, pro delictis populi hoc sibi non fuisse concessum, consilium habuit petendi urbem Romam, scilicet vt adiunctis sibi Apostolicæ virtutis patrocinijs, quæ humiliter à Deo flagitabat, facilius obtinere mereretur. Accedens ergo ad beati Petri Apostoli tumulum, deprecabatur auxilium bonitatis eius, in multa absti-

ra abstinentia, maxima inedia se consumens, ita ut biduo triduoque sine vlllo cibo & potu permaneret, nec esset interuallum aliquod, in quo ab oratione cessaret.

S. Petrus ei
apparet.

Cumque ibidem per multorum dierum spatia in tali afflictione moraretur, fertur hoc à beato Petro Apostolo accepisse responsum; Quid me vir sanctissime inquietas? Ecce enim apud Domini deliberationem prorsus sancitum est, Hunnos in Gallias aduenire, easque maxima tempestate debere populari. Nuncigitur sume consilium meum, accelera velociter, ordina domum tuam, sepulturam compone, require lintheamina munda. Ecce enim migrabis à corpore, nec videbunt oculi tui mala, quæ facturi sunt Hunni in Gallijs, sicut locutus est Dominus Deus noster.

Hoc à sancto Apostolo pontifex responso suscepto, iter accelerat, Galliasque velociter repetit: veniensque ad urbem Tungrorum, quæ erant necessaria sepultura, secum citius leuat, valeque dicens clericis ac reliquis ciuibus vrbis, denunciat cum fletu & lamentatione, quia non visuri essent vltra faciem illius. At illi cum eiulatu magno & lachrymis prosequentes, supplicabant humili prece, dicentes. Ne derelinquas nos, pater sancte, ne obliuiscaris nostrum pastor bone. Sed cum eum fletibus reuocare non possent, accepta benedictione cum osculis, redierunt. Hic verò ad Traiectensem

Apud Traiectum moritur.

urbem accedens, modica pulsatus febre, recessit à corpore, ablutusque a fidelibus, iuxta ipsum aggerem publicum est sepultus. Cuius beatum corpus qualiter post multorum temporum spatia sit translatum, in libro miraculorum scripsimus. (nempe de Confessorum gloria, cap. 72.)

Cap. 6.

Igitur Hunni, à Pannonijs egressi, ut quidam ferunt, in ipsa sancti Paschæ vigilia ad Metensem urbem omnia depopulando perueniunt, tradentes urbem incendio, popululum in ore gladij trucidantes, ipsosque sacerdotes Domini ante sacrosancta altaria perimentes. Nec mansit in ea locus inustus, tradit oratorium B. Stephani primi martyris ac Leuitæ. De quo oratorio quæ à quibusdam audiui, narrare non differo. Aiunt enim, quia priusquam hi hostes venirent, vidisse se virum fidelem in visu quasi conferentem cum sanctis Apostolis Petro ac Paulo beatum Leuitam Stephanum de hoc excidio, ac dicentem; Oro domini mei, ut non permittatis obtentu vestro Metensem urbem ab inimicis exuri, quia locus est, in quo paruitatis meæ pignora continentur, sed potius sentiant populi aliquid me posse cum Domino. Quod si tantum facinus populi supercreuit, ut aliud fieri non possit, nisi ciuitas tradatur incendio, saltem vel hoc oratorium non cremetur. Cui illi aiunt; Vade in pace, dilectissime frater, oratorium tantum tuum carebit incendio, pro vrbe verò non obtinebimus, quia Domini cæ sanctionis sententia super eam iam processit. Inualuit enim peccatum populi, & clamor malitiæ eorum ascendit coram Deo. Ideo ciuitas hæc cremabitur incendio.

Metis vastatur ab Hunnis &c.

Vnde proculdubio creditur, quia horum obtentu, vrbe vastata, oratorium permansit illæsum. Hactenus ex Gregorio Turonensi, cuius quidem ea, quæ de Metensi vrbe habet, idcirco huc adscripsimus, quod d pertineant ad eam reuelationem, quæ Romæ facta est beatissimo Seruatio de Galliarum excidio. Iam quædam subiiciemus ex eiusdem Gregorij Turonensis libro, quem de Confessorum gloria scripsit, cuius capite 72. hæc continentur.

S. Stephani oratorium manet illæsum.

Seruatius verò Tungrensis Episcopus tempore Hunnorum, cum ad irrumpendas prorumperent Gallias, fuisse memoratur, qui & sepultus refertur iuxta ipsum pontem aggeris publici, circa cuius sepulcrum quanuis nix defluxisset, nunquam tamen marmor, quod superpositum erat, humectabat, & cum loca illa nimij frigoris gelu ligentur, & nix vsque in trium & quatuor pedum crassitudinem terram operiat, tumulum vllatenus non attingit. Datur enim intelligi, verum Israëlitam hunc esse. Nam illis inter muros aquarum, aquæ non erant perniciosæ, sed salutis, ita & circa iusti huius tumulum nix decidens, non humoris causa est, sed honoris. Videasque in circuitu montes niueos eleuari, nec tamen attingere terminum monumenti. Et non miramur, si terra operiatur niue, sed admiramur, quod d attingere ausa non est locum beati sepulcri. Plerunque etiã deuotio studiumque fidelium oratorium construebat de tabulis lignicis leuigatisque, sed protinus aut rapiebantur à vento, aut sponte ruebant. Et credo idcirco ista facta esse, donec veniret, qui dignam edificaret fabricam in honore antistitis gloriosi. Procedente

Monulphus episcopus.

verò tempore adueniens in hanc urbem Monulphus episcopus, templum magnum in eius honore construxit, composuit ornauitque, in quod multo studio & veneratione translatum corpus, magnis virtutibus pollet. Hæc Gregorius Turonensis, antiquus & grauis author. Preclare autem Seruatijs Tungrorum episcopi meminit etiam Seuerus Sulpitius

Historie

Historia sacra libro 2. Seruationem eum vocans. Meminit etiam eius Athanasius in Apologia ad Constantium ad quæ loca lectorem remittimus. Quæ autem in Chronicis suis de eodem annotauit Sigebertus monachus, ea huc adscribemus.

Seruatius decimus Tungrensis Episcopus, Domini nostri Iesu Christi consanguineus, non solus ex eo, quod voluntatem Dei patris faciebat, sed etiam secundum carnem. Quis natus quidem in Perside, filius fuit Eminin, cuius pater fuit Eliud frater Elizabeth, quæ peperit Iohannem Baptistam. Mater verò Eliud & Elizabeth Esmeria, soror fuit Anna, quæ genuit Mariam matrem Domini. Et rursus :-

Attila Hunnorum rex, Vualameris Ostrogothorum regis & Ardarici Gepidarum regis & multarum Aquilonarium gentium sibi subiectarum auxilio fultus, à Pannonijs egressus, Occidentale imperium inuadit cum quingentis millibus armatorum. Et primo per totas Gallias per eos tanta efferbuit Dei indignatio, vt nullam omnino ciuitatem, castellum vel oppidum aliqua à furore eorum potuerit tutari munitio. Et post pauca Hoc excidium Gallijs impendere Seruatius Tungrensis longè antè in spiritu præuiderat, & Romæ à Petro Apostolo hoc iudicium Dei inuicibile fore didicerat. Ideoque relicta Tungrensi vrbe, quæ euertenda erat, ad Traiectum sedem Episcopalem transposuit.

VITA SANCTI IOHANNIS EPISCOPI SILENTIARII LAVRÆ ABBATIS SABAE, EX SIMEONE METAPHRASTE. Scripta est autem à Cyrillo monacho eius æquali, qui etiam Sabæ Abbatis vitam conscripsit. Stylum autem fortassis Metaphrastes expoliuit.

PRIMUM mihi propono dicendum de Iohanne Abbate Lauræ, beati Sabæ Silentario, vt qui & tempore & vitæ splendore omnes alios antecedit. Hic ergo illuminatus pater noster Iohannes, ducit quidem originem ex Nicopoli, quæ est in Armenia, natus ex parentibus, qui nominantur Encratius & Euphemia. Erant autem insignes opibus & claritate generis, multosque præclare magistratus gesserant, ducesque fuerant exercitûs, & populi rectores, & in aula regia magnam habuerant potentiam. Quorum res plurimas pulchrè gestas Byzantini narrant & Armeni, quas quidem lubens præteribo, ne à procæmio afferam fatietatem : illa sola de eo narrans, quæ sunt propemodum nota omnibus, qui illum nouere.

Natus est itaque, vt ipse mihi narrauit, octauo mensis Ianuarij, septima indictione, quarto anno Imperij pij ac religiosi Martiani. Cumque essent Christiani, qui eum genuerant, fuit Christianè cum suis fratribus educatus. Cum autem præterisset aliquantum temporis, & essent consummati in Christo eius parçtes, & diuisæ essent parentum facultates, hic vir diuinus Deo seipsum consecrauit, & ædificauit in ipsa Nicopoli ecclesiam semper laudanda & semper virginis Mariæ, & huius vitæ rebus renunciauit, octauo decimo anno suæ ætatis. Assumptisque decem fratribus, qui volebant esse salui, illic construxit cœnobium. Toto autem tempore suæ iuuentutis multum posuit studij, vt ventri imperaret, & superbiam contemneret. Vt qui sciret quod d ventris quidem fatietas nesciat vigilare, neque esse temperans, & quietè minimè patiatur superbia. Absque vigilijs autem, castitate & humilitate nihil potest rectè gerere exercitatio. Sic ipse quidem in iuuenili ætate contendebat, vt mentè seruaret minimè sublimem, & sermonem nulli reprehensioni affine, vt qui diuino esset sale conditus. Eos autè, qui erant ei subiecti, verbo & opere componebat, ac formabat ad se rectè gerendum in exercitacione : neque eos onerans iugo regulæ, vt qui recenter compacti fuerant : nec permittebat, vt manerent ociosi, & se nullo labore exercerent : sed eos paulatim ducens, & diuinis fluentis irrigans, effecit vt fructus producerent pro dignitate suæ uocationis.

Cum autem intrasset trigesimus octauus annus suæ ætatis, quæ in eo resplendebat, Sebastia Metropolitanus à bona eius fama commotus, & à ciuitatis, quæ dicitur Colonia, habitatoribus rogatus, cum eum tanquam ad rem aliam accersiuisset, vt qui ecclesiasticorum graduum iam omnem peruasisset consequentiam, ordinat Episcopum,

pum, dictæ ciuitatis mortuo Episcopo. Cumque sic Pontificatum suscepisset inuitus, monastica disciplina non mutauit regulam, sed decertabat in Episcopatu, tanquam in monasterio, ut qui maximè vitaret balnea, nec se vnquam lauaret, non solum cauens ne videretur ab alio, sed etiam ne seipsum videret nudum: in animo cogitans Adæ nuditatem, & quæ scripta erant in illa parte: & existimabat esse penam ex maximis virtutibus, nunquam lauari: & ut semel dicam, omne studiū ponebat, ut Deo placeret in ieiunijs, & orationibus, & castitate corporis, & puritate cordis, cogitationes semper purgans, & omnem, quæ extollitur, altitudinē aduersus Dei cognitionē. Quinetiam frater eius Pergamius, qui apud vtrunq; Imperatorē, nempe Zenonē & Anastasiū, in magna fuit existimatione, & plurimos gessit magistratus, ab eius virtute illustratus, omne adhibebat studiū, ut Deo placeret. Iudē & eius patruelis Theodorus scriba vel clarissimus, cum huius sui patruī, qui in virtutibus cōsenuerat, famā audiret, & per auditionē suam illuminaret animam, Deo valdè placuit cū tota sua familia. Qui quidē Theodorus nūc apud omnes, nempe Senatū, & imprimis pium nostrum Imperatorem Iustinianum, propter prudentiam & vitæ honestatem, rectamque fidem & misericordiam, habetur in admiratione. Atq; hæc quidē postea. Ego autem redeo ad temporis cōsequentiā.

Cap. 3.

Cum hic ergo diuinus Iohannes transegiisset iam decem annos in Episcopatu, accidit ut maritus sororis eius, qui vocabatur Pasnicus, Armeniorum haberet administrationem: qui instinctu satanico incipit damno afficere & conturbare eam, quæ illi credita fuerat, ecclesiam: Ijs quidem, qui eam administrabant, non permittens, ut ecclesiasticarum rerum curam gererent: Eos autem, qui intra eius fines confugiebant, vi auellens, & ius asyli soluens ac violans. Qui cum sæpè rogaretur & à Dei seruo, euadebat deterior, Maria eius sorore iam mortua. Cum autē ex eo vir iustus in grauissimam incidisset afflictionem, cogitur venire Constantinopolim. Cum verò illic fuisset, & quæ erant eius ecclesiæ vtilia peregiisset circa finem Imperij Zenonis, Euphemio Archiepiscopo Constantinopolitano pro ipso decertante, Deo gratum inuit consilium: nempe ut in sanctam secedat ciuitatem, & per se quiescat ab omnibus huius vitæ negocijs. Cumque dimisisset eos, qui cum ipso erant, presbyteros & clericos, ac diuinis iussis

Abit vir sanctus Hierosolymam.

peractis, & omnibus inscientibus, solus nauem ascendisset, venit Hierosolyma, & manet in primo sanctæ ciuitatis gero-comio. In quo gero-comio est oratorium sancti Martyris Georgij. Cumque illic fuisset, & mundanam illic turbam adspexisset, magno animi dolore est affectus, Deumque rogauit cum lachrymis, ut deduceretur in locum sibi gratum, & quietum, & aptum ad salutem consequendam. Postquam autem in dicto gero-comio mansit venerandus pater noster Iohannes, in fundendis noctu ad Deum precibus versans longo tempore, cum vna nocte ex omnibus solus gero-comij impluuium & cælum suspexisset, adspicit repente stellam lucis, quæ habebat figuram crucis, & ad ipsum veniebat: & audit vocem ex illa luce dicentem: Si vis esse saluus, sequere hanc lucem. Is autem cum credidisset, protinus est egressus, & illam lucem securus, venit in maximam Lauram sancti patris nostri Sabæ, cum eo tempore esset Hierosolymitanæ ecclesiæ Pontifex Salustius, quarta decima indictione, tricessimooctauo suæ ætatis anno. Quo quidem tempore à Deo constructæ maximæ Lauræ ecclesiæ celebrata sunt encænna, seu dedicatio. Anastasius autem, mortuo Zenone, suscepit Imperium, ut eum audiui sua lingua narrantem.

Cap. 5.

Cum venisset ergo ad maximam Lauram, inuenit beatū Sabam: qui habebat conuentum centum & quinquaginta Anachoretarum, qui debebant quidem in magna penuria eorum, quæ ad corpus pertinent, erant verò diuites spiritalibus gratijs. Cum eum autem suscepisset beatus Sabas, tradit eum Lauræ Oeconomo, ut ei mandaretur ministerium vnius ex arcarijs, ignorans thesaurum, qui erat in eo reconditus. Ne miretur autem quispiam venerabilem senem Sabam latuisse thesaurum bonorum factorū Iohannis: sed potius is reputet, quòd quando vult Deus suis sanctis reuelare, ij sunt prophete. Quando verò noluerit reuelare, vident ad omnium similitudinem. Fertque orationi testimonium propheta Elisæus, dicens de Sunamitide: Tristis est anima eius, & Deus id me celauit. Diuinus autem Iohannes omnem implebat obedientiam, Oeconomo & reliquis patribus inseruiens cum omni humilitate, promptitudineque & alacritate animi, aquam ex torrente afferens, coquens ijs qui edificabant, eisque ministrans in lapidibus & cæteris ministerijs ædificationis, quando construebatur Lauræ Xenodochium. Secundo autem anno eius in Lauram aduentus, purgato castello ab habitatione demonum, ut iam à me dictum est in vita sancti Sabæ, multum cum patre nostro

4. Reg. 4. Degit in monasterio Sabæ.

nostro Saba hic laborauit cum quibusdam alijs, vt ipse mihi narrauit. Quo tempore sanctus quoque Abbas Marcianus per diuinam reuelationem ad eos misit alimenta, esurientes & nihil habentes, quod esset ad vitam necessarium. Cum verò tempus mutationis ministeriorum venisset in prima indictione, qui creatus fuerat Oeconomus, hoc magnum lumen præcicit excipiendis hospitibus & culina. Quod ministeriū cum alacri & laeto animo suscepisset, omnium patrum curam gerebat, cum omni humilitate & mansuetudine vniciuique ministrans & inseruiens.

Vide tanti viri humilitatem.

Cumque is hoc obiret ministerium, accidit vt conderetur cœnobium, quod vergit ad septentrionem extra Lauram: vt qui vitæ mundanæ renunciabant, in eo prius monasticam accuratè docerentur disciplinam: deinde sic in Laura habitaret, cum vitam cœnobiacam perfectè didicissent, beato Saba affirmante & dicente, quòd sicut flos fructum præcedit, ita vita cœnobiaca vitam anachoreticam. Cum hoc ergo cœnobiū construeretur, cogebatur hic vir iustus, qui hospitem excipiendorum curam gerebat, præter alia Xenodochij ministeria, coquere artificibus, & secūdò ferre onera, portareque cibaria, & reliqua ad eos, qui laborabant, qui plusquam decem stadia aberant à Xenodochio. Cum autem hoc anni esset impletum ministerium, omnibus patribus ædificatis ex eius moderatione, & honestate, & spiritali prudentia, dat ei pater noster Sabas cellam ad silentium. Venerandus itaque Iohannes, accepta cella, cum iustus esset silere, mansit tres annos per quinque dies hebdomada: à nullo omninò homine visus, neque aliquid sumens. Sabbato autem & Dominico ante omnes intrabat ecclesiam, & exibat omnium vltimus, stans cum grauitate, & timore, & omni pietate ac reuerentia, implensque psalmodiæ regulam, prout dictum est in psalmis: Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Tanta verò ei aderat compunctio, vt ipse vehementer lachrymaretur in tempore incruenti sacrificij, & non posset se continere: ad eò vt patres, qui videbant gratiam lachrymarum, obstupescerent, & laudarent Deum datorem bonorum. Impleto autem tempore triennij, præcicitur Laura Oeconomix, eumque Deus adiuvat in omnibus: benedictaque fuit Laura: creuitque valde conuentus eius ministerio.

Cap. 6.

Degit in magno silentio.

Psalm.

Incructum Missæ sacrificium.

Cum autem suum impleret ministerium, voluit beatus Sabas eum ordinare, vt virute præditum & perfectum monachum. Cumque eum accepisset, & duxisset in sanctam ciuitatem, sexta indictione, adduxit ad beatum Eliam Archiepiscopum. Cumque narrasset eius virtutes, rogauit, vt ordinaretur presbyter. Et Archiepiscopus quidem, cum hæc de eo audiuisset, procedit ad sanctum cranium, volens eum proprijs ordinare manibus. Cum verò hic magnus pater sic teneretur, vt non posset effugere, cum ea, quæ sibi inerat, sapientia dixit Archiepiscopo: Venerande pater, quoniam me quædam oportet dicere, rogo, vt tuæ beatitudini ea seorsum exponam: & si me dignum esse existimaueris, accipio ordinationem. Cum eum autem assumpsisset ad ascensum sancti Golgotha, dicit seorsum: Parce vitæ meæ, rogo tuam sanctitatem, & nemini annuncies mysterium, ne ego ab hac recedam regione. Cum is autem pollicitus esset, dixit: Ego, pater, sum vnus ciuitatis ordinatus Episcopus, sed propterea quòd multiplicata esset mea iniquitas, procul aufugi, & habitauit in solitudine, expectans Dei visitationem. Iustum autem esse putauit, dum sum adhuc robusto corpore, ministrare & seruire patribus: vt quando ero imbecillus, minimè condemner, si mihi ministrarent alij. Cumque hæc audisset Archiepiscopus, & esset admiratus, vocat beatum Sabam, & dicit: Quædam mihi secreta confidenter aperuit, & fieri non potest, vt ipse ordinetur. Sed ab hodierno die silebit, ei nemine molestiam exhibente. Et cum hæc quidem solū dixisset Archiepiscopus, eos dimisit.

Cap. 7.

Indicat res suas patriarchæ Hierosolymitano.

Beatus verò Sabas magnò animi dolore affectus, secessit circiter triginta stadia à maxima sua Laura, ab Occidente Castelli in speluncam, vbi postea construxit cœnobium. Cumque se pronum in terram deiecisset coram Deo, dixit cum lachrymis: Cur Domine, me tantum despexisti vt ego deciperer, & putarem sacerdotio dignum esse Iohannem? Et nunc Domine de eo quid sit, mihi aperi: (tristis enim est anima mea vsque ad mortem) an vas, quod à me fuit existimatū sanctificatum, & vtile, & dignum, quod diuinum susciperet vnguentū, sit inutile coram tuâ maiestate. In his & huiusmodi cum lachrymis sermonibus totam noctem traducendo beato Abbate Saba, Angelica quadam apparet forma, dicens: Non est inutile vas Iohannes, sed vas electionis. Episcopus autem iam ordinatus, non potest fieri presbyter. Et eousque quidem fuit visio. Pater verò noster Sabas, vt qui Dei apparitioni & visioni Angelicæ esset assuetus,

Cap. 8.

Abbati Sabæ diuinitus reuelatur, quis esset hic vir sanctus.

non

non timuit, sed lætitia affectus, venit in cellam diuini Iohannis, & cum cõplexus, dixit: O pater Iohannes, tu quidem Dei in te donum me celasti, Dominus autem, mihi aperuit. Et diuinus quidem dixit Iohannes: Tristitia afficio, o pater: Neminem enim volebam hoc scire mysterium. Nunc autem non potero habitare in hac regione. Senex verò ei promisit per verbum Dei, se hoc nemini omninò enunciatum. Ab eo autem tempore siluit in cella, neque procedens ad ecclesiam, neque vllum omninò conueniens, spatio quatuor annorum, eo excepto, qui ei ministrabat, ac nisi solùm die dedicationis, quæ fuit in Laura nona indictione, venerabilis domus sanctissimæ Deiparæ & semper virginis Mariæ. Tunc enim solùm ad Archiepiscopum Eliam, qui accesserat ad dedicationem, coactus est exire, & eum salutare. Qui quidem Patriarcha cum eum conuenisset, & spiritualis eius prudentiæ, & suavis colloquutionis amore esset captus, cum in honore habuit toto tempore sui Pontificatus.

Cap. 9. Impleto verò tempore quadriennij, cum beatus Saba à Laura secessisset ad partes Scythopolis, propter insolentiam eorum, qui nouam Lauram postea habitauerant, hic imprimis venerandus Iohannes fugiens concilium insolentia, secessit in desertum Rubæ, quinquagesimo anno suæ ætatis, vñ decima indictione. Siluit autem illic nouem annos, remotus ab omni humana consuetudine, cupiensque cum Deo quietè conuersari, & mentis contemplandi facultatem longa purgare philosophia, ad hoc vt reuelata facie Domini gloriam contempletur: omne etiam studium adhibens, vt à gloria in gloriam proficeret, desiderio eorum, quæ sunt præstantiora. Post duos autem aut tres dies, se demittens ad naturalem vsum corporis, exibat è spelunca, & obibat solitudinem ad colligenda melagria, quæ sua sponte nascuntur, quibus aluntur Anachoretæ, qui sunt in solitudine. Quodam verò die cum illic versaretur in principio, antequàm esset eam expertus solitudinem, egressus ad ea colligenda melagria, aberrans incidit in inuia quædam præcipitia. Cumque non inuenisset viam, per quam rediret in speluncam, neque posset ingredi, cecidit propemodùm exanimis. Ecce autem repente diuinæ virtutis visitatione in altum sublatus, non secus ac Propheta Abacuc, inuentus est in sua spelunca. Procedente verò tempore, cum vastam illam expertus esset solitudinem, & locum didicisset, ex quo sublimis est euectus, inuenit id esse spatium quinquies mille passuum.

Cap. 10. Frater quidam, qui venerat in Rubam, mansit apud eum paruo tempore, vitæ cum eo exercens anachoreticam: Quem fratrem cum cepisset fatietas talis philosophiæ, dicit seni: Paschali iam festo appropinquante, eamus ad Lauram, pater, & diem festum Paschæ peragemus cum fratribus. Nam hic nihil habemus, quod edamus, præter hæc melagria. Diuinus autem Iohannes nolebat illuc ire, cum non esset illic pater noster Saba, sed à Laura, vt dictum est, recessisset. Fratrem verò, qui vt eò iret, vrgebat, admonuit, dicens: Quiescamus, frater, & credamus, quod qui sexcenta hominū millia quadraginta annos aluit in solitudine, ipse quoque nos non alet solùm necessarijs, sed etiam superfluis. Ipse enim sic dixit: Non te dimittam, non te derelinquam. Et dicit in Euangelio: Nolite solliciti esse, dicentes: Quid comedemus, aut quid bibemus, aut quo induemur? Nouit enim pater vester cælestis, quonam ex his omnibus opus habeatis. Sed quærite regnum Dei primùm, & iustitiam eius, & hæc omnia adijciuntur vobis. Sustine ergo, o fili, & angustā viam præpone latæ. Nam quæ est hîc relaxatio ac remissio, æternum parit supplicium. Præsens autem afflictio præparat bonorum perceptionem. His & huiusmodi verbis frater minimè persuasus, recessit & iniit viam, quæ fert ad Lauram. Cum is verò recessisset, venit homo quidam omninò ignotus ad senem, qui habebat asinum multis bonis onustum. Habebat autem eius sarcina panes mundos & calidos, vinum & oleum, & recentes caseos, & oua, & vnam mellis. Cumque eum exonerasset, recessit. Et venerandus quidem pater noster Iohannes exultauit spiritu propter Dei visitationem. Frater autem qui recesserat, cum à via aberrasset, valdeque fractus fuisset & afflictus, tertio die redijt esuriens & resolutus, & fructum capiens suæ inobedientiæ. Cumque tot bona inuenisset in spelunca, & se damnasset incredulitatis & inobedientiæ, pudore affectus, procidit ad pedes senis, petens veniam. Senex autem misertus humanæ imbecillitatis, & fratris motus misericordia, cum crexit & admonuit, dicens: Planè scias Deum posse mensam parare in deserto.

Cap. 11. Eodem verò tempore Alamundarus Sicices, qui accepit Regis auctoritatem in Saceracos subiectos Persis, inuasit Arabiam & Palæstinam cum magna ira in Romanos, omnia diripiens, & multa hominum millia abducens in seruitutem, & multa faciens nefaria,

nefaria, postquam capta fuerat Amine. Cumque multitudo Barbarorum dispersa esset per hanc solitudinem, ijque, quibus mandata fuerat custodia solitudinis, denunciarent, ut caueretur barbarorum irruptio in monasteria, maxima Laura patres significarunt venerando patri, ut desisteret quidem in Ruba vitam degere, veniret autem ad Lauram, & quiesceret in sua cella. Et diuinus quidem Iohannes, qui per quietem diuinam gustarat dulcedinem, eam lubenter sequebatur, & non poterat in animum inducere, ut eam relinquere, apud se hæc reputans & dicens: Si Deus me curam non gerit, quid uiuo? Et sic altissimum suum ponens refugium, mansit minimè obstupescens. Deus autem, qui semper curam gerit suorum famulorum, Angelis quidem suis mandauit (ut dicit scriptura) ut sanctum suum conseruarent. Volens autem eum securum reddere, ut qui paululum esset territus, misit sensibilem custodem, leonem maximum & terribilissimum, qui cum diu & noctu custodiret ab immani barbarorum insidijs. Atque prima quidem nocte, cum leonem adspexisset prope dormientem, parum extimuit, ut ipse mihi narrauit. Cum autem uidisset diu noctuque sequentem leonem, & ab eo non auelli, & propulsare barbaros, quibus ageret gratias Deo, emisit cantica, qui non dimittit virgam peccatorum super sortem iustorum. Atque beatus quidem pater noster Saba cum venisset Nicopoli, & nouam Lauram constituisset, & venisset ad speluncam ædificiū, ut à me dictum est in secunda oratione, & in mentem reuocasset eam, quæ in ipso fuit aliquando, visionem de S. Iohanne, iuit ad eum in Rubam, & dicit ei: Ecce Deus te seruauit ab incurfione Barbarorum, teque reddidit securum, ad te misso sensibili custode. Surge, & tu quoque fac id, quod est humanum, & fuge, sicut patres. Multisque alijs ad eum vsus admonitionibus, deduxit eum ad maximam Lauram secunda indictione, & inclusit eum in cella, cum ageret quinquagesimum sextum annum suæ ætatis, nullo alio ex conuictu cognoscente, eum esse Episcopum. Cum autem plurimum temporis preterisset, prouidit Deus, ut aperiretur, qui occultus erat, Iohannis thesaurus, hoc modo:

Vir quidam, qui erat profectus ex regione Asia, vocabatur autem Atherius, & Archiepiscopus honorè consecutus, ut eum gradum decebat, vitam agebat: cum venisset Hierosolyma, & loca veneranda cum viuifico ligno Crucis adorasset, & multas distribuisset pecunias pauperibus & monasterijs, egressus est e sancta ciuitate, properans redire in patriam. Qui cum nauem conscendisset, & parum maris nauigasset, propter quandam ventum contrarium cum magno periculo reuersus est Ascalonem. Cumque post duos dies vellet rursus nauigare, ei in somnis apparet Angelus Domini, dicens: Non licet tibi nauigare, nisi reuersus in sanctam ciuitatem, iueris in Lauram Abbatis Sabæ, & conuenieris Abbatem Iohannem Silentiarium, virum iustum & virtute præditum, qui est Episcopus, & habet vim magnam opum spiritualium, & propter Dei metum & desiderium, omnia quæ sunt huius vitæ, contempsit, & voluntaria paupertate & exercitatione seipsum humiliavit. Tunc ergo cum à somno surrexisset Atherius, & esse visionem iudicasset, diligentissimè inquirens, venit in Lauram Abbatis Sabæ. Cumque visionem renunciasset patribus, deductus est ad Silentiarium. Quem cum salutasset, & duos dies apud eum mansisset, & cum amplissimè conuenisset, iureiurando adigit, ut sua ei planè & liberè narret & enunciet. Sicque compulsus, genus enunciauit, & patriam, & sacerdotium. Quæ cum cognouisset Atherius, & supra modum esset admiratus, dixit: Verè nunc quoque sancti lapides in terra voluntur. Cumque sic iusto vale dixisset, iuit ad beatum Sabam, eique & patribus exposuit omnia de beato Iohanne: & ab eo tempore cognitum fuit patribus Iohannis genus, & Episcopatus, septuagesimo anno ætatis sancti Iohannis, vicesimo autem quarto suæ in cella inclusionis.

Sanctus verò pater noster Sabas eodem anno in pace dormijt, die quinto mensis Decembris decimæ indictionis. Tunc magnum animo accepit dolorem preciosissima hæc margarita Iohannes, quod non esset egressus e cella, & adfuisset consummationi sancti Abbatis. Ei autem, cum esset ad eum anxius animo, & se esse patre priuatum defleret ac lugeret, in somnis apparet pater noster Sabas, dicens: Ne sis de meo decessu tristis, o pater Iohannes. Nam etsi sum à te carne separatus, sum tamen tecum spiritu. Eo autem respondente: Roga Dominum, ut me quoque assumat, dicit beatus Sabas: Hoc nunc non potest fieri. Grauis enim tēratio est inuafura Lauram. Deus autem vult te esse in carne, ad eos consolandos & confirmandos, qui se pro fide fortiter gerunt & decertant. Hæc cum vidisset & audiuisset diuinus Iohannes, euasit quidem lætus, ut qui de Patre ægritudinem animi excussisset: sed sollicitus erat de tentatione, quæ ei fuerat significata. Eum autem inuasit desiderium videndi, quemadmodum anima separatur à corpore. Dumque de ea re Deum rogaret, mente raptus fuit in sanctam Bethlem, & videt

Psal. 90.

Deus leonem maximum ei adhibet custodem.

Psal. 124.

Reducitur ad Lauram.

Cap. 12.

Proditur eius dignitas ab Angelo.

Cap. 13.

Obitus S. Sabæ.

S. Sabas apparet S. Iohanni.

Vifio S. Iohannis. & videt in imis ambonis subſellijs veneranda, quæ illic eſt, eccleſiæ iacentem virum ſanctum hoſpitem, qui conſummabatur, & aſſumebatur eius anima ab Angelis, & cum diuina quadam hymnodia & ſua uolentia ferebatur in cælos: & petijt, vt ipſis oculis videret, an ita eſſet: Et ſurgens ea ipſa hora, iuit in ſanctam Bethleem, & inuenit, quod ea ipſa hora homo deceſſerat: & eius ſanctas amplexus reliquias, cum in eodem loco ei iuſta feciſſet, in ſanctis thecis ea depoſuit: & ſic in ſuam cellam eſt reuerſus.

Cap. 14. Illuminati huius ſenis diſcipuli Theodorus & Iohannes mihi narrârunt, dicentes: Poſtquam dormiſſet ſanctus Sabas, miſit nos ſenex, vt præſeſſemus reſpõſis in Libiade. In via autem, cum tranſiſſemus Iordanem, occurrerunt nobis quidam, dicentes: Vide, leo eſt ante vos. Nos verò cogitauimus poſſe Deum nos per preces ſancti Abbatis cuſtodire. An non enim eius voluntate hoc mandatum exequimur? Hæc cogitantes, ambulauimus: & ecce venit nobis leo in occurſum, & valde timuimus, nec nobis vires remanſerunt: ſtatimque adſpicimus ſenem in medio noſtri uenientem, & iubentem nos eſſe bono animo. Tunc leo, tanquam qui eſſet actus flagello, reſceſit fugiens à nobis: noſque ſine damno ambulantes, uenimus ad ſenem, qui prior dixit nobis: Videtis, quemadmodum inuentus ſim uobiscum in neceſſitate? Sed hîc quobue multum pro uobis Deum rogauit, & ecce fecit miſericordiam. Hoc autem mihi quoque dixit vnus ex diſcipulis, eum multos annos uixiſſe ſolo pane uelcentem, & ei admiſiſſe cinerem thuribuli, & ſic comediſſe. Eum verò hoc faciẽtem depræhendi hoc modo: Oblitus erat ſemel ſuam obſerare fenestram. Cumque uellem ei dare ientaculum, & tetigiſſem fenestram, ea aperta eſt, & inuenio eum exinanientem thuribulum in calicem. Cum is propterea magno eſſet dolore affectus, uolens ego eius reprimere moleſtiam, dixi: Non tu ſolus hoc facis, ô pater, ſed plurimi quoque huius Lauræ, implet ſcripturam, quæ dicit: Cinerem tanquam panem manducabam. & uix potui his uerbis mutare ſenem.

Vide mirã ſancti ſenis abſtinentiã.

Pſal. 101.

Cap. 15.

Nonageſimo anno ætatis huius ſancti ſenis, menſe Nouembri ſextæ indiſtionis egrediens ego è Metropoli Scythopolitanorum (vt iam à me quoque dictum eſt in oratione de ſancto Euthymio) accepi mandata à mea matre Chriſti amante, vt nihil facerem ex ijs, quæ ad meam pertinent animam, abſq; ſententia & iuſſu diuini Iohannis, dicendo: Ne fortè abductus ab errore Origeniſtarum, excidas ab initio à tua ſtabilitate. Cum itaque ueniſſem Hieroſolyma, & peregiſſem encæniam nouæ eccleſiæ omni ex parte laudandæ Deiparæ & ſemper uirginis Mariæ, ueni in Lauram beati Sabæ, & conueni diuinum Iohannem, ei meipſum dedicans, & Deo gratum conſilium uolens ab eo accipere. Cumque ab eo audiſſem: Si uis eſſe ſaluus, magni Euthymij habitum monaſterium: ego, utpote iuuenis & ſtultus, contempto eius mandato, deſcendi ad Iordanem: uolensque habitare vnum ex ijs, quæ illic ſunt, monaſterijs, non ſolum iter non habui proſperum, ſed etiam magna laboraui ægritudine in Laura aridineti. Cum autem fuiſſem in magno mœrore & triftitia, tum quod eſſem externus, tum quod ægrotus, & quod conuentus iugum nondum ſubiſſem, apparet mihi in ſomnis hic illuminatus ſenex, dicens mihi: Quod meo mandato minimè obedieris, fuiſti ſatis caſtigatus: ſed nunc ſurge, & ingredere Hiericho, & inuenies ſeniculum quendam Monachum in Xenodochio Abbatis Euthymij. Sequere eum in monaſterium, & eris ſaluus. E ſomno verò excitatus, & protinùs confirmatus, cum fuiſſem in temerorum particeps ſacramentorum, & cibum ſumpſiſſem, aſcendi pedibus in Hiericho, adeo vt mirarentur patres tantam mutationem. Cumque ſic ueniſſem in ſancti Euthymij monaſterium menſe Iulio ſextæ indiſtionis, ex eo tempore aſſiduè ad eum ueniebam, omnia mea offerens. Iamdiu enim ex Scythopoli habebam notitiam cum eius diſcipulis, qui ad noſtras ædes diuertebant, tanquam ad proprium Xenodochium, & annuam quandam benediſtionem accipiebant à meis parentibus pro cœnobio & patribus Lauræ, ex quo præſentiâ ſancti patris noſtri Sabæ dignata eſt noſtra domus. Quocirca mihi recedenti mater mea hæc dedit mandata. Quamobrem ego quoque ad eum uadens confidentiùs, admonitione eius fruor & precibus, maximè nunc ab eo iuſſus ſinere nouæ Lauræ habitationem, & habitare maximam Lauram, quod quidem Deo quoque feci uolente. Et hoc quidem poſtea.

Cap. 16.
Efficacia precum ſancti uiri.

Aliquo autem antè tempore conueni hunc ſanctum ſenem, grauatus à cogitatione aliqua ſatanica. Quam cum ei expoſuiſſem, & preces ab eo accepiſſem, ſum ſtatim relaxationem ab ea conſecutus. Me verò eius fenestræ aſſidente, & diuina fruente doctrina, quidam Georgius adduxit filium ſuum, qui vexabatur à dæmone. Quem cum ante

ante eius fenestram proiecisset, recessit. Pueri autem iacente & lachrymante, cum cognouisset senex eum habere immundum spiritum, motus est misericordia, fisisque pro eo precibus, cum eum unxisset oleo sanctissimæ Crucis, eum sanum reddidit. Nam cum malignus demon statim recessisset, mundatus est puer ab illa hora.

Oleum sanctissimæ Crucis.

Abbas Eustathius, qui paucis ante diebus successerat præfecturæ speluncæ huius beati Sabæ, mortuo Sergio, vir spiritu egregius, rectisque dogmatibus & vitæ institutione, narrauit mihi, sic dicens: Me aliquando grauiter oppugnauit spiritus blasphemix: veniensque ad Abbatem Iohannem Silentiarium, exposuit ei meas cogitationes, rogauitque, ut preces ab eo acciperem. Surgens autem senex, mihi fecit orationem, & dixit: Benedictus Dominus, fili mi, quod tibi non appropinquabit amplius cogitatio blasphemix. Atque ita factum est, ut senex dixerat: neque ab illo tempore sensi amplius malam illam & blasphemam cogitationem.

Cap. 17.

Prophetia eius.

Mulier quædam genere quidem Cappadocissa, Regina autem vocatione, Diaconissa verò magnæ ecclesiæ Constantinopolitanæ, venit Hierosolyma, habens secum consobrinum, qui locum obtinebat præfecti: qui erat quidem alioqui vir pius, catholice autem minimè communicabat Ecclesiæ, ut qui Seueri à recta diuersam suscepisset opinionem. Atque Diaconissa quidem multum ponebat studij, ut mens illius mutaretur, & eum catholice vniret Ecclesiæ. Quamobrem vnumquenque virum iustum rogabat, ut pro eo oraret. Quæ quidem mulier, cum audisset de gratia diuini Iohannis, desiderauit quidem eum adorare. Cum autem didicisset non licere mulieri in Lauram accedere, accessit Theodoro eius discipulo, rogauit, ut cum acciperet, & ad sanctum senem deferret, credens fore, ut per eius orationem Deus conuerteret eius cordis duritiam, & dignum redderet, ut communicaret Ecclesiæ catholice. Quem quidem cum accepisset Theodorus discipulus, venit ad senem: & cum pro more pulsasset fenestram, & senex esset aperturus, iniecit vterque pœnitentiam. Cumque dixisset discipulus, Benedic nos pater: senex aperiens, dicit discipulo: Tibi quidem benedico, hic autem non est benedictus. Cum autem diceret discipulus, Non scis, o pater: Respondit senex, Reuerà ei non benedicam, donec à mala schismaticorum sententia destiterit, & se Catholice Ecclesiæ confessus fuerit communicare. Hęc cum ille audisset, obstupuit senis perspicacem gratiam, & miraculo mutatus, certò est pollicitus se communicaturum catholice Ecclesiæ. Tunc senex, cum ei benedixisset & eum erexisset, primus ei intemerata impertijt sacramenta, absterfa ex eius corde omni dubitatione.

Cap. 18.

Fœminis non pater adiutus in Lauram.

Hæreticum conuertit.

Hęc cum didicisset Regina, venit in maius desiderium senem videndi suis oculis, & in animo habuit se virili amictu induere, & ad eum venire in Lauram, suaque ei exponere. Hoc cum ei ab Angelica esset apertum visio, ei significat, dicens: Scias, quod si venias, futurus sit ut me non videas. Noli ergo vexari: sed potius mane, & vbicumque degeris, apparebo tibi in somnis, & tua à te audiam, & quæ mihi Deus in mentem immiserit, ea tibi renuntiabo. Illa cum audisset, & aperte credidisset visionem, ipse ei appareat in somnis, dicens: Ecce Deus me misit ad te: enuncia mihi, an velis aliquid. Ea verò cum dixisset quæ ad se pertinebant, responsum accepit conueniens, & surrexit Deo agens gratias. Cumque senis venisset discipulus, tunc ei formam & figuram renuntiavit. Ego, qui hæc ab illa audiui Diaconissæ Regina, ea mando literis.

Cap. 19.

Apparet in somnis Diaconissæ.

Locus autem, in quo fuit inclusus hic sanctus senex, habuit altissimum ab Occidente præcipitium, quod instar muri erat, in quo fixum erat cellæ tectum. Præcipitij autem petra est adeò sicca & succo vacua, ut nullo modo possit cella ingenerare humiditatem. Quodam verò die, cum hic sanctus senex accepisset semen vnius caricæ, dicit suis discipulis Theodoro & Iohanni: Audite me: Si Dei clementia donauerit huic femini & huic petræ virtutem, ut fructum ferat, cognoscetur, quod mihi Deus donolargitur legnum cælorum. Cumque hoc dixisset, infractæ illi petræ admouit caricam: Deus autem, qui Aaronis virgam, quæ erat sicca, pullulare & germinare annuit, ipse quoque iussit hanc infractam & aridam petram germinare, ut ostenderet posteris, qualem eius seruus gratiam sit assecutus. Cumque senex vidisset germen, gratias egit cum lachrymis. Quod quidem germen paulatim crescens in altum, peruenit vsque ad tectum, quod etiam operuit, & (ut semel dicam) post aliquod tempus ecce tres ficus produxit. Quos cum accepisset hic senex, & cum lachrymis esset deosculatus, comedit, Deo agens gratias, qui cum certiores fecerat: ex eis quoque parum dans suis discipulis. Et ecce arbor clamat, testans virtutem senis. Ex quo autem comedit ficus hic diuinus senex, se parabat ad exitum.

Cap. 20.

Num. 17. Res sancte stupenda.

Cc

Quoniam

Cap. 21.

Quoniam verò iam ad profundam processerat senectutem, aperuerunt discipuli locum ipsum, vt ei ministrarent. Ego itaque ad ipsum ingressus, & germinis terribile spectaculum contemplatus, diligenter considerabam, quemadmodum radices egerit, & an rimas fissurasve vllas habeat petra: nec potui inuenire, adeò vt ego obstupescens dixerim: O altitudo diuitiarum sapientiæ & scientiæ Dei! quàm sunt imperscrutabilia iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius. Sciunt enim, qui diuturnam Lauræ huius beati Sabæ habent experientiam, quòd nulla in area aut horto ficus nascatur, aut vlla alia arbor, propter multam caliditatem & siccitatem aëris Lauræ. Quòd si quis adducat arbores parui cœnobij, quæ sunt in via, sciat eas quoque fuisse opus orationis beati Sabæ. Cumque terram inuenissent profundam, & pluuiarum torrentis aquarum copiam, multiq; aggressi essent in profunda terra plantare iuxta torrentem, & tota hyeme irrigarent, vix vno anno potuerunt tenere arbores propter multam, vt dictum est, aëris siccitatem, & æstus vehementiam.

Rom. 11.

Cap. 22.

Multa patitur profidei defensione.

Hæc quidem pauca ex multis selecta mandauit literis, mittens narrare eius de fide certamina, quæ suscepit aduersus Origenis & Theodori Mopsuestiæ dogmata, & eorum, qui ea defendebant, & persecutiones, quas congruenter Euangelio pro decretis sustinuit Apostolicis. Sed quæ ab eo in ijs gesta sunt, relinquo narranda alijs. Scio enim fore, vt multi (sicuti est consentaneum) post eius decessum studeant scribere eius certamina & persecutiones & pericula, quæ sustinuit pro fide Orthodoxa, victoriasque & res ab eo gloriosè gestas in tota nostra (vt semel dicam) vita: vt qui propter vitam & coruscantes eius virtutes fuerit insignis & celebris.

Cap. 23.

Grâdis ætas eius adhuc in carne degentis.

Vt autem audiui sanctam eius linguam narrantem, trigesimo octavo suæ ætatis anno fuit ordinatus Episcopus, vt superius dictum est, & transegit decem annos in Episcopatu. Mansit autem in Laura prius nouem annis: & in cella sedens, in qua silet vsque in hodiernum diem, impleuit Dei gratia quadraginta septem annos: & ecce iam peruenit ad centesimum quartum annum suæ ætatis. Estque licet valde senex, læto vultu, promptoque & alacri animo, & diuina plenus gratia. Oramus autem nos quoque humiles & abiecti, vt Deus eum adhuc magis confirmet & corroboret, & eius cursum in pace consummet. Deo autem nostro gloria in secula seculorum, Amen.

HISTORIA PONTII MARTYRIS, EX QVODAM MS. CODICE A F. LAVR. SVRIO, MUTATA PHRASI, DESCRIPTA. Ad stipulantur antiquissima Martyrologia.

14. Maij. S. Pontij parentes.

BEATVS Pontius patrem habuit vrbis Romanæ Senatorem, Marcum nomine, matrem Iuliam. Ea prægnans cum templa falforum deorum munera oblatura vnâ cum marito suo obiret, ad templum Iouis peruenit. Illud ipsa ingrediente, fortè stabat sacerdos velato capite infusa ornatus ad aras. Is à dæmone arreptus, velamen capitis & infulam apprehendit, eaque planè discerpit, euulsansque mirum in modum, templum clamoribus impleuit, ita dicens: Hæc mulier filium habet in vtero, qui grande hoc sanum funditus euertet, & deos illius comminuet. Quas voces cum identi dem repeteret, Marcus & Iulia in vicinis aedibus aufugerunt, correptoque saxo Iulia ventrem & latera sua tundeat, Vtinam, inquiens, non concepissem eum, qui hoc magnū delubrum & eius numina euertet. Satius profectò fuerit me cum illo pariter interire.

Mater cum natum vult interficere, sed pater prohibet.

Psal. 119.

Post vbi aduenit pariendi tempus, infantem formosum enixa est, nulla macula aspersum, existimantibus alijs abortum edituram matrem propter vim illatam crebris ictibus corpori eius. Et illa quidem volebat etiam natum puerum perdere, sed pater noluit permittere. aiebat enim: Non afferas manum infanti. Si vult Iupiter, vlciscatur hostem suum. atq; ita conseruatus est paruulus, quem Pontium appellarunt: nolèbat autem illum vnq; in templa idolorum introducere. Postq; creuit, doctissimis præceptoribus adhibitus, diuersarum artium & philosophiæ studij imbutus est, tenaci memoriæ omnia commèdas. Cum aut aliquando manè surgens iret ad præceptorē suum, audiuit Christianos, quibus Pontianus Romanus Pōtifex præerat, psallentes & dicētes: Deus autem noster in celo, omnia quæcunq; voluit fecit. Simulacra gentium argentū & aurum &c. Id ille audiēs, diuinitus cōpunctus, suspirās fleuit, sublatiq; ad cælum manibus, Deus, inquit